

Raporti i Monitorimit

Nëntor, 2023

Tabela e përmbajtjes

1.	Informacioni përmbledhës.....	3
1.1	Reforma të implementuara me sukses në vitin përkatës	5
1.2	Impakti i zhvillimit të sektorit në rajon/ose më gjerë.....	8
1.3	Impakti i implementimit të strategjisë në përputhje me agjendën e Integritimit Evropian.....	9
1.4	Komponentët që kanë nevojë për adresim me qëllim përmirësimin e implementimit	9
1.5	Ekzekutimi i përgjithshëm i masave të strategjisë.....	10
2.	Progresi i lidhur me qëllimet politike, objektivat specifike dhe masat.....	11
	QËLLIMI POLITIK I.....	11
	QËLLIMI POLITIK II.....	20
	QËLLIMI POLITIK III.....	40
3.	Vlerësimi i arritjeve kryesore duke përdorur treguesit	50
4.	Vlerësimi i sfidave, boshllëqeve, risqeve dhe hapat për të adresuar	55
5.	Konkluzione dhe rekomandime	56
6.	Hapat e radhës.....	58

1. Informacioni përmbledhës

Në vijim të Ligjit nr. 75/2019 “Për Rininë”, i cili siguron bazën ligjore për hartimin e politikave dhe programeve strategjike për rininë, Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët (MSHRF), në bashkëpunim me anëtarët e grupit të punës ndërministror, kanë hartuar Strategjinë Kombëtare të Rinisë (SKR), si dhe Planin e Veprimit 2022-2029, miratuar me Vendimin e Këshillit të Ministrave, nr. 692, datë 26.10.2022. Ky dokument strategjik ka kaluar në një proces koordinimi dhe konsultimi me ministrinë e linjës përgjegjëse, institucionet e tyre të varësisë, institucionet e pavarura përkatëse, njësitë e vetëqeverisjes vendore, organizatat e shoqërisë civile që ushtrojnë veprimtarinë e tyre në fushën e rinisë, punonjësit rinorë të vendosur pranë cdo bashkie, anëtarët e KVR-ve dhe KKR-së, si dhe organizatat ndërkombëtare, të cilat gjithashtu luajnë një rol të rëndësishëm në këtë drejtim. Gjitashtu, kjo Strategji ka kaluar në një proces konsultimi të gjerë me të rinjtë në çdo cep të Shqipërisë, të cilët nga gushti i vitit 2021 deri më shkurt të vitit 2022, kanë pasur mundësi të ngrejshë shqetësimet e tyre, duke i thënë problematikat që kanë në përditshmëri në zonat ku jetojnë. Ata shprehën idetë dhe mendimet që mund t’ju japin zgjidhje kërkesave të tyre.

Bazuar në rregullat e hartimit të dokumentave politikë, ky dokument është vendosur në regjistrin e konsultimit publik si dhe është prezantuar në Këshillin Konsultativ Qeveri Qendrore-Vetëqeverisje Vendore, përpara miratimit me VKM.

Monitorimi i zbatimit të Strategjisë Kombëtare të Rinisë 2022-2029 përcaktohet në pjesën e saj të katërt “Zbatimi, Llogaridhënia dhe Koordinimi”. Kështu parashikohet se, zbatimi efektiv dhe i suksesshëm i SKR 2022-2029 do të arrihet përmes një sistemi monitorimi dhe vlerësimi për të verifikuar progresin në plotësimin ose jo të objektivave specifike dhe masave të vendosura në Planin e Veprimit. I gjithë procesi i monitorimit dhe vlerësimit do të menaxhohet përmes Komitetit Drejtues Sektorial për Strategjinë Kombëtare të Rinisë 2022-2029, siç parashikohet në Urdhrin e Kryeministrit Nr. 157 datë 22.10.2018 “Për marrjen e masave për zbatimin e qasjes së gjerë sektoriale/ndërsektoriale, dhe krijimin e funksionimit të një mekanizmi të integruar sektorial/ndërsektorial”.

MSHRF ka rol koordinues dhe raporton në mënyrë periodike mbi ecurinë e zbatimit të SKR-së çdo gjashtë muaj dhe çdo vit. Raportet e monitorimit do të hartohen në bashkëpunim me të gjitha institucionet e përfshira si dhe do të diskutohen në grupet tematike të krijuara për këtë qëllim sipas objektivave specifike të SKR 2022-2029 dhe më pas miratohen në Komitetin Drejtues Sektorial për sektorin e rinisë. Sipas SKR-së, secili institucion raporton mbi nivelin e zbatimit të secilit objektiv dhe masë, mbi buxhetin e alokuar, problemet e hasura dhe vlerësimin e progresit të strategjisë në përgjithësi.

MSHRF do të përdorë metodologjinë e monitorimit të bazuar në standardet IPSIS që do të përcaktojnë se si do të kryhet procesi i monitorimit dhe vlerësimit me qëllim krijimin e një sistemi efektiv, të unifikuar dhe sistematik të raportimit të të dhënave të të gjithë institucioneve të përfshira në zbatimin e sistemit IPSIS.

Në këtë kuadër, MSHRF-ja koordinoi procesin e raportimit të institucioneve dhe përgatiti raportin e monitorimit të zbatimit të SKR 2022 – 2029 për periudhën nëntor - dhjetor 2022 (pas miratimit) dhe janar - qershor 2023. Është vlerësuar hartimi i një raporti monitorimi 8 mujor vetëm për këtë monitorim të parë, me qëllim vijueshmërinë e zbatimit të masave gjatë muajve të fundit të vitit 2022 dhe vazhdimin të 6 mujorit të parë të vitit 2023.

Siç paraqitet edhe në mënyrë më të zgjeruar në këtë raport monitorimi, gjatë kësaj periudhe janë shënuar një sërë zhvillimesh dhe arritjesh të rëndësishme në fushën e rinisë, në kuadër të përmbushjes së tre qëllimeve politike që qëndrojnë në bazë të SKR-së.

Ka filluar zbatimi i masave për objektivat e parashikuar në Planin e Veprimit ndërkohë që duhet theksuar që zbatimi i tyre në pjesën më të madhe ka një shtrirje kohore të gjatë që përkon me vitin e fundit të Strategjisë, duke siguruar kështu vazhdimësinë dhe qëndrueshmërinë ndër vite të priorizimit të masave që synojnë përmirësimin e situatës së të rinjve në Shqipëri, duke u ofruar mundësi të barabarta me të rinjtë europianë, duke u krijuar mundësi për arsim cilësor dhe përfshirje në tregun e punës shqiptar dhe atë ndërkombëtar.

Gjatë kësaj periudhe ka filluar ndërmarrja e hapave konkretë për zbatimin e masave, sipas rolit dhe përgjegjësisë të institucioneve të përfshira në këtë proces, si institucion udhëheqës apo kontribues, duke vendosur shtyllat e bashkëpunimit me të gjithë aktorët dhe faktorët, përfshirë dhe ata të jashtëm, ku një rol të veçantë e kanë edhe organizatat kombëtare dhe ndërkombëtare.

Ndërkohë nga monitorimi i detajuar i zbatimit të masave të parashikuara në SKR 2022-2029, për periudhën nëntor 2022 - qershor 2023 rezulton se:

Për periudhën raportuese është parashikuar fillimi i zbatimit të tre Qëllimeve Politike, nëntë Objektivave Specifikë dhe 31 masa, nga të cilat 13 masa për QPI, 8 për QPII dhe 10 për QPIII.

Institucionet udhëheqëse dhe ato kontribuese kanë raportuar për nisjen e procesit të zbatimit për 31 nga masat, që përbëjnë 69% të masave në total, për të cilat janë raportuar hapat e ndërmarrë, me qëllim zbatimin e tyre. Ndërkohë, për 14 nga masat e pa raportuara, që përbëjnë 31% të masave të parashikuara, e nisin fillimin e zbatimit të tyre në periudhat e mëvonshme.

Qëllimi politik I: Të rehat dhe të rinjtë marrin pjesë aktivisht në shoqëri dhe ndihen të fuqizuar për t'u shprehur me zërin e tyre. Politikat ndërsektoriale rinore janë të koordinuara, të bazuara në analiza, me mekanizma të mirë financiar.

Ky qëllim politik ka të parashikuar 3 Objektivat Specifikë dhe konkretisht Objektivin Specifik 1.1, me 9 masa, Objektivin Specifik 1.2, me 4 masa dhe Objektivin Specifik 1.3, me 3 masa. Për sa i përket raportimit mbi zbatimin e këtyre masave rezulton se, për 13 masa është raportuar fillimi i zbatimit.

Qëllimi politik II: Mbështetet dhe nxitet novacioni rinor dhe rritja e aftësive dhe profesionalizmit të të rejave dhe të rinjve përmes edukimit cilësor në TIK dhe fusha të tjera të zhvillimit digjital duke rritur dhe përmirësuar kështu mundësitë për të hyrë në tregun e punës.

Ky qëllim politik ka të parashikuar 3 Objektivat Specifikë dhe konkretisht Objektivin Specifik 2.1, me 6 masa, Objektivin Specifik 2.2, me 3 masa dhe Objektivin Specifik 2.3, me 4 masa. Për sa i

përket raportimit mbi zbatimin e këtyre masave rezulton se, për 8 masa është raportuar fillimi i zbatimit.

Qëllimi politik III: Mirëqenia aktive, e shëndetshme, fizike, sociale dhe mendore e të rinjve. Siguria, mbrojtja dhe përfshirja e të rinjve në të gjithë diversitetin e tyre, veçanërisht për ata të rinj që janë në situatë rreziku apo mënjanimi social.

Ky qëllim politik ka të parashikuar 3 Objektiva Specifikë dhe konkretisht Objektivi Specifik 3.1, me 7 masa, Objektivi Specifik 3.2, me 5 masa dhe Objektivi Specifik 3.3, me 3 masa. Për sa i përket raportimit mbi zbatimin e këtyre masave rezulton se, për 10 masa është raportuar fillimi i zbatimit.

Informacion dhe të dhëna për sa më sipër, përfshirë nivelin e rezultateve dhe treguesve të objektivave të përmbushur, parashtrihen në vijim.

1.1 Reforma të implementuara me sukses në vitin përkatës

Strategjia Kombëtare e Rinisë 2022-2029 dhe Plani i Veprimit përbëjnë dokumente strategjike, të cilat synojnë marrjen e masave dhe zhvillimin e aktiviteteve të shumta për arritjen e qëllimeve të mëposhtëm:

- Të rejtat dhe të rinjtë marrin pjesë në mënyrë aktive në shoqëri dhe ndihen të fuqizuar për t'u shprehur me zërat e tyre

Për përmbushjen e këtij qëllimi janë marrë masa për forcimin e mekanizmave të pjesëmarrjes së të rinjve në vendimmarrje. Kështu, përmes ndërveprimit institucional, aktiviteteve ndërgjegjësuere në terren dhe shkëmbimit të praktikave të mira nga MSHRF dhe AKR me 61 NJV-të e vendit, u përshpejtua procesi i ngritjes së këshillave vendorë rinorë konform parashikimeve të Ligjit nr. 75/2019, “Për Rininë”. Si rezultat, në qershor 2023 evidentohen 59 KVR të ngritura, krahasuar me 8 KVR që rezultonin të ngritura në fund të vitit 2021.

Ndërkohë, në kuadër të procesit të dhënies së granteve për projekte rinore, gjatë periudhës raportuese ka nisur zbatimi i projekteve fituese të Thirrjes së Dytë. Si risi, gjatë vitit 2022 është dyfishuar granti për organizatat rinore dhe/ose për të rinjtë dhe siguruar efektivitetin e lartë dhe transparencë në menaxhimin e thirrjeve për projekt-propozime rinore, nëpërmjet metodologjisë LOD, një nga praktikave më të suksesshme në BE për financimin e organizatave të shoqërisë civile, që siguron transparencë, efektivitet dhe gjithë përfshirje në të gjithë hallkat e këtij procesi.¹ Gjithashtu, është hapur Thirrja Publike nr. 3, në datë 27 Prill 2023 për mbështetjen e organizatave rinore/ për të rinjtë.

Në vijim, hapa janë ndërmarrë në drejtim të informimit dhe ndërgjegjësimin të të rinjve për ushtrimin e së drejtës së votës, nëpërmjet miratimit të Vendimeve nr. 220, 221 dhe 222, të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve në datë 07.12.2022, për miratimin e programeve të edukimit,

---

¹ Metodologjia LOD (Përforsimi i Demokracisë Lokale), pjesë e Programit Rajonal për Demokracinë Lokale në Ballkanin Perëndimor 2 (ReLOaD2)

informimit dhe ndërgjegjësimit të zgjedhësve, duke u fokusuar edhe te të rinjtë, votuesit për herë të parë, vajzat dhe gratë.

Këto programe synojnë ndërgjegjësimin e grupeve vulnerabël dhe të rinjve votues për herë të parë për pjesëmarrje. Në fokus të tyre është ndërgjegjësimi i zgjedhësve gra dhe vajza për të shmangur fenomenin negativ të votimit familjar në ushtrimin e të drejtës së tyre për të votuar dhe të pa ndikuar, votuesit për herë të parë, personat me aftësi ndryshe, si dhe minoritetet për të rritur pjesëmarrjen e tyre në zgjedhje.

- Rritje e aftësive për punësimin e të rinjve, mbështetur nga shërbimet e këshillimit të karrierës dhe punësimin që janë të orientuara nga të rinjtë, rritja dhe përmirësimi i mundësive për të hyrë në tregun e punës në bazë të drejtësisë dhe të shanseve të barabarta;

Një nga aktivitetet e përmbushura në kuadër të këtij qëllimi është miratimi nga Ministria e Arsimit dhe Sportit, në janar të 2023 të Udhëzuesit të Orientimit për Karrierën për nxënësit në klasën e 9-të, si një material ndihmës për shkollat dhe për institucionet arsimore vendore, përgjegjëse për arsimin parauniversitar.

Gjithashtu, në të gjitha shkollat e mesme profesionale kanë ngritur njësitë e zhvillimit, me personat përgjegjës, si dhe është kryer trajnimi dhe zhvillimi profesional i tyre nëpërmjet mbështetjes së AKPA-së dhe projekteve që mbështesin arsimin profesional.

Një nga programet e krijuara me qëllim rritjen e nivelit të punësueshmërisë rinore dhe sipërmarrjen e të rinjve është dhe Programi i Kodimit, i cili është lancuar më datë 23 janar 2023 dhe implementohet nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE) nëpërmjet Agjencisë Kombëtare të Punësimin dhe Aftësive (AKPA). Që prej implementimit të programit, Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët është në kontakt me AKPA për të ndjekur ecurinë e regjistrimeve në program, ecurinë e programit në tërësi si dhe të kurseve specifike, për të koordinuar promovimin e programit në vijimësi.

Gjatë periudhës raportuese është përfunduar zbatimi i Programit të Praktikave të Punës sipas thirrjes së VII, ndërkohë që është shpallur Thirrja e VIII, si një program që synon përfitimin e një përvoje kualifikuese, që ndikon në zhvillimin e kompetencave profesionale, akademike dhe personale.

- Mirëqenie aktive, e shëndetshme, fizike, sociale dhe mendore e të rinjve;

Një nga programet e implementuara me sukses nga Ministria e Arsimit dhe Sportit, me koordinimin dhe bashkërendimin e MSHRF, gjatë periudhës raportuese është Programi Jashtë Orarit Mësimor, i cili përfshin kurse jashtë orarit mësimor në pikturë, muzikë, kor, teatër, zeje, teknologji, sport dhe permakulturë dhe nisi implementimin gjatë semestrit të dytë të vitit shkollor 2022-2023, nga klasa e parë deri në klasën e dymbëdhjetë. Programi Jashtë Orarit Mësimor i ofron çdo të riu mundësinë të ndjekë kurse pas-shkolle falas dhe ka si qëllim përshirjen e tyre në komunitet, të përmirësojë të nxënësit te nxënësit, të përmirësojë gatishmërinë dhe ndërgjegjësimin rreth karrierës, si dhe të mbështesë shëndetin fizik dhe psiko-social të nxënësve.

Një tjetër program, zbatuar nga Komiteti Olimpik Kombëtar Shqiptar, nën koordinimin e MSHRF-së që ka gjetur zbatim të gjerë, është edhe Programi i Ekipeve Sportive , i cili ka arritur pjesëmarrje të një numri të madh të rinjve dhe trajnimin e trajnerëve të tyre, krijimin e ekipeve sportive, zhvillimin e kampionateve në mbarë vendin, në shërbim të shëndetit, kulturës sportive, socializimit dhe mbajtjes së rinjve larg veseve të këqija.

- Novacion dhe edukim cilësor për të mbështetur të rinjtë për të arritur potencialin e tyre të plotë;

Bazuar në ligjin nr. 25, datë 31.03.2022 “Për mbështetjen dhe zhvillimin e startup-eve”, si dhe në zbatim të vendimit nr. 315, datë 11.05.2022, të Këshillit të Ministrave gjatë periudhës raportuese, nëpërmjet Fondit Start-up nga Ministri i Shtetit për Mbrojtjen e Sipërmarrjes (MiSHMS) janë mbështetur 29 startupe dhe 29 lehtësues.

Në kuadër të projektit të Kodimit në Shkolla, Ministria e Arsimit dhe Sportit në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit, si pjesë e një grupi ndërinstytucional pune të drejtuar nga Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, kanë ndërmarrë pajisjen e shkollave të arsimit parauniversitar publik në Shqipëri me laboratorë Smart. Infrastruktura e laboratorëve Smart është dizenuar në mënyrë që të mbështesë mësimdhënien gjatë orarit mësimor për të gjitha klasat e arsimit parauniversitar dhe gjithashtu përdorimin nga nxënësit për programet jashtëshkollore.

Në vitin arsimor 2022-2023, Qeveria Shqiptare në bashkëpunim me Fondacionin Amerikano-Shqiptar për Zhvillim (AADF), në bazë të projektit ElementIt, ka realizuar ndërtimin e 100 smartlab-eve në 100 shkolla të arsimit parauniversitar me shpërndarje gjeografike në 34 qytete të Shqipërisë, që përfshijnë zona urbane, si dhe rurale. 100 smartlab-et e parë kanë përfunduar në muajin Nëntor të vitit 2022. Numri total i nxënësve që përfitojnë nga smartlabet në 100 shkolla është rreth 66’368 nxënës.

Gjithashtu, gjatë periudhës raportuese, Ministria e Arsimit dhe Sportit në bashkëpunim me AADF dhe Intel ka ndërmarrë nismën e implementimit të projektit Inteligenca Artificiale (IA) dhe Shkenca e të Dhënave për të rinjtë në gjimnazet e arsimit parauniversitar publik në Shqipëri. Vizioni i projektit është transformimi digjital në sistemin arsimor parauniversitar, duke mbështetur shkollat me infrastrukturën e nevojshme e të qëndrueshme për të rritur aftësitë digjitale dhe njohuritë teknologjike për nxënësit shqiptarë të moshave 13-19 vjeç në teknologji, specifikisht në fushën e inteligjencës artificiale (IA). Ky është një program inovativ që do të aftësojë nxënësit shqiptarë në fushën e teknologjisë dhe IA, etikë biznesi, mendim kritik dhe zgjidhje problemesh.

Rezultatet e arritura deri në dhjetor të vitit 2022 me realizimin e fazës së parë të projektit:

- 6 shkolla me laboratorë Smart të rinj;
- 140 nxënës të klasave X-XII që ndjekin orët e IA;
- 1 grup privat jashtëshkollor që ndjek programin;
- Kurrikul ekstrakurrikulare për programin;
- Trajnimi i 24 mësuesve për konceptet e IA.

- Siguri, mbrojtje dhe gjithëpërfshirje e të rinjve në të gjithë diversitetin e tyre, veçanërisht për ata të rinj që janë në situatë rreziku apo vulnerabiliteti;

Për periudhën raportuese, Agjensia Shtetërore për të Drejtat e Fëmijëve (ASHMDF) në bashkëpunim me strukturat e mbrojtjes së fëmijëve dhe organizatat e shoqërisë civile kanë zhvilluar disa aktivitete dhe trajnime për rritjen e ndërgjegjësimit mbi rreziqet kibernetike gjatë lundrimit në internet. Kështu janë organizuar, Moduli i trajnimit “Higjiena Kibernetike dhe Mbrojtja e Fëmijëve në Internet”, me pjesëmarrjen e 55 profesionistëve (PMF të bashkive, punonjës social dhe psikologë shkollorë, anëtarë të GTN-ve) nga 4 bashki të vendit (Dibër, Klos, Tiranë dhe Lushnje) dhe aktivitete apo takime të tjera ndërgjegjësuese në shkolla dhe qendra komunitare, me fëmijë, dhe mësues, me qëllim ndërgjegjësimin dhe informimin mbi ngacmimet, abuzimet apo edhe format e ndryshme të dhunës online ndaj fëmijëve.

- Politika ndërsektoriale rinore e koordinuar, e bazuar në fakte, me mekanizma të mirëfinancuar të ofrimit, monitorimit dhe vlerësimit horizontal dhe vertikal.

Ngritja e databazës së rinisë është një nga masat e rëndësishme, zbatimi i së cilës ka filluar gjatë periudhës raportuese, me zhvillimin e një sërë takimesh konsultuese me grupet e interesit, të drejtuara nga Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, me përfaqësues nga organizatat rinore/për rininë dhe aktorë të rëndësishëm të shoqërisë civile, për të diskutuar mbi të dhënat që mund të përfshihen, si pjesë e bazës së të dhënave, si një platformë ndërvepruese, si një iniciativë që synon rritjen e transparencës, përgjegjësisë dhe pjesëmarrjes qytetare.

Botimi vjetor i INSTAT, “Treguesit e Mirëqenies së Fëmijëve, Adoleshentëve dhe të Rinjve në Shqipëri”, i cili përmban një gamë të zgjeruar të treguesve, duke siguruar një panoramë të larmishme nga fusha të ndryshme të të drejtave dhe mirëqenies së fëmijëve (0-17 vjeç), adoleshentëve (10-19 vjeç) dhe të rinjve (15-29 vjeç), është një dokument që përmban të dhëna, të cilat shërbejnë në procesin e zhvillimit të politikave ndërsektoriale të koordinuara.

1.2 Impakti i zhvillimit të sektorit në rajon/ose më gjerë

Forumi Rinor Evropian është platforma më e gjerë e organizatave rinore në Evropë, e cila përfaqëson mbi 100 organizata rinore, duke sjellë më pranë dhjetëra milionë të rinj nga e gjithë Europa. Forumi Rinor Evropian financohet nga Fondacioni Rinor Evropian, Këshilli i Evropës, si dhe Programi Erasmus+ i Bashkimit Evropian.

Indeksi i Progresit Rinor, i hartuar nga Forumi Rinor Evropian në bashkëpunim me "Social Progress Imperative", është instrumenti më shterues matës i mirëqenies së të rinjve në botë.

Ky Indeks identifikon dhe analizon të dhënat mbi aspekte thelbësore të mirëqenies së të rinjve, si aksesimi në mirë-ushqyerje, strehim, shërbime shëndetësore, mundësi për të ushtruar të drejtat e tyre vendimmarrëse dhe politike, gjithëpërfshirje, mos-diskriminim etj.

1.3 Impakti i implementimit të strategjisë në përputhje me agjendën e Integritimit Evropian

Plani Kombëtar për Integrimin Evropian 2022-2024 e vendos si prioritet të tij rininë, si edhe miratimin e Strategjisë së Rinisë brenda tremujorit të tretë të vitit 2022. Miratimi i SKR-së në tetor të vitit 2022 është një impenjim i përmbushur dhe përfshirja e çështjeve të rëndësishme për rininë, si gjithëpërfshirja, arsimit dhe kultura, janë pjesë e zbatimit të angazhimit në kuadër të agjendës së integritimit evropian.

Gjatë periudhës raportuese rezultoi se, ka nisur zbatimi i pjesës më të madhe të masave të parashikuara në Strategjinë Kombëtare të Rinisë, të cilat rezultojnë të jenë trajtuar edhe në Kapitullin 26 “Arsimi dhe Kultura”, të PKIE 2022-2024.

Kështu, adresimi nëpërmjet parashikimit dhe zbatimit të masave të caktuara në drejtim të çështjeve të tilla si, arsimit cilësor, këshillimi për karrierën, punësimi, përfshirja në vendimmarrje, gjithëpërfshirja, mirëqënia e të rinjve, në aspektin fizik e shëndetësor, social dhe mendor, novacioni dhe investimi në këtë fushë i të rinjve, siguria dhe mbrojtja, angazhimi i të rinjve në aktivitete argëtuese dhe edukative, në arte e zeje, veprimtari sportive etj., është në përputhje me agjendën e integritimit evropian, duke sjellë një impakt pozitiv në zbatimin e të dy dokumenteve strategjike.

Implementimi me sukses i masave të parashikuara në Strategjinë Kombëtare të Rinisë dhe përafrimi i tyre me agjendën e integritimit në Bashkimin Evropian, ndihmon në përmbushjen e prioritetëve të integritimit dhe përmbushjen e kriterëve thelbësore dhe të nevojshme për funksionimin si një shtet me parime Evropiane.

1.4 Komponentët që kanë nevojë për adresim me qëllim përmirësimin e implementimit

Referuar ecurisë së realizimit të masave të parashikuara në Planin e Veprimit për secilin Objektiv Specifik konstatohet se, pjesa më e madhe e objektivave specifike ka nivel zbatueshmërie të kënaqshëm, duke marrë në konsideratë edhe faktin që ky raport monitorimi është 8 mujor, në një Strategji Kombëtare ku zbatimi i pjesës më të madhe të masave shtrihet në një periudhë afatgjatë 2022/2023-2029.

Gjithsesi në vijim pasqyrohen rezultatet e monitorimit për periudhën raportuese dhe konkretisht rezultoi se, është e nevojshme intensifikimi i punës në realizimin e objektivave specifike të mëposhtëm:

Objektivi specifik 1.1 rezultoi se, ka 3 masa të përealizuara.

Objektivi specifik 1.3 rezultoi se, 2 masa të përealizuara.

Objektivi specifik 3.1 rezultoi se, ka 2 masa të përealizuara.

Objektivi specifik 3.2 rezultoi se, ka 3 masa të përealizuara.

Performanca e realizimit të objektivave specifike të sipërcituar ka ndikuar në trendin e përgjithshëm të realizimit të qëllimit politik 1, 2 dhe 3 dhe rekomandohet koordinimi i punës ndërmjet institucionit udhëheqës dhe institucioneve kontribuuese për marrjen e hapave të nevojshëm konkretë për zbatimin e masave për secilin objektiv.

1.5 Ekzekutimi i përgjithshëm i masave të strategjisë

Për periudhën raportuese, Tetor 2022 – Qershor 2023, ka nisur zbatimi i tre Qëllimeve Politike, nëntë Objektivave Specifike dhe 31 masa, nga të cilat 13 masa për QPI, 8 për QPII dhe 10 për QPIII.

Për Qëllimin e Politikës I, janë raportuar 13 masa, nga të cilat 5 janë realizuar plotësisht, 3 janë realizuar pjesërisht dhe 5 janë të përcaktuara. Për Qëllimin e Politikës II, janë raportuar 8 masa, ku 4 janë realizuar plotësisht dhe 4 janë realizuar pjesërisht. Për Qëllimin e Politikës III, janë raportuar 10 masa, ku 3 janë realizuar plotësisht, 1 është realizuar pjesërisht dhe 5 janë përcaktuara. Në total, nga 31 masa, 13 janë realizuar plotësisht, 8 janë realizuar pjesërisht dhe 10 janë të përcaktuara.

Statusi	Nr. i masave	Plotësisht i realizuar	Pjesërisht i realizuar	Përcaktuara
Qëllimi i Politikës I	13	5	3	5
Qëllimi i Politikës II	8	4	4	0
Qëllimi i Politikës III	10	4	1	5
Total	31	13	8	10

Për Qëllimin e Politikës I, që përfshin 13 masa, 38.5% janë plotësisht të realizuara, 23% janë pjesërisht të realizuara dhe 38.5% janë përcaktuara. Për Qëllimin e Politikës II, që përfshin 8 masa, 50% janë plotësisht të realizuara, 50% janë pjesërisht të realizuara dhe asnjë nuk është përcaktuar. Për Qëllimin e Politikës III, që përfshin 10 masa, 30% janë plotësisht të realizuara, 10% janë pjesërisht të realizuara dhe 70% janë përcaktuara. Në total, nga 31 masa, 42% janë realizuar plotësisht, 26% janë realizuara pjesërisht dhe 32% nuk janë realizuar ende.

Statusi	Nr. i masave	Realizueshmëria (plotësisht & pjesërisht)	Plotësisht i realizuar	Pjesërisht i realizuar	Përcaktuara
Qëllimi i Politikës I	13	61.5%	38.5%	23%	38.5%
Qëllimi i Politikës II	8	100%	50%	50%	0%
Qëllimi i Politikës III	10	50%	40%	10%	50%
Total	31	68%	42%	26%	32%

2. Progresi i lidhur me qëllimet politike, objektivat specifike dhe masat

QËLLIMI POLITIK I: Fuqizimi i organizimit rinor dhe rritja e pjesëmarrjes rinore. Të rejtat dhe të rinjtë marrin pjesë aktivisht në shoqëri dhe ndihen të fuqizuar për t'u shprehur me zërin e tyre. Politikat ndërsektoriale rinore janë të koordinuara, të bazuara në analiza, me mekanizma të mirë financiar.

Qëllimi Politik I, ka në përmbajtje të tij 3 Objektiva Specifikë dhe 16 Masa, nga të cilat 13 fillojnë zbatimin e tyre gjatë periudhës raportuese. Ky qëllim politik zërthehet në masa që lidhen me rishikimin e legjislacionit në fuqi në fushën e rinisë, pjesëmarrjen e të rinjve në vendimmarrje, nëpërmjet ngritjes dhe fuqizimit të mekanizmave/institucioneve në nivel vendor dhe qendror, si dhe në shkolla/universitete, mbështetjes së organizatave të shoqërisë civile që veprojnë në fushën e rinisë, si dhe hartimin e politikave rinore mbi baza shkencore dhe analiza faktike.

Përmbledhje për Qëllimin Politik 1

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
16	3	13
100%	19%	81%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
13	5	3	5
100%	38.5%	23%	38.5%

Më poshtë paraqitet një panoramë e detajuar mbi hapat konkretë të ndërmarrë gjatë periudhës raportuese, me qëllim realizimin e masave të parashikuara për secilin objektiv specifik.

Objektivi Specifik 1.1: Të rinjtë janë të mirë-informuar rreth mundësive për të mësuar, fituar përvojë organizative dhe vullnetarizëm, dhe për të marrë pjesë aktivisht në jetën qytetare, sociale dhe politike

Masa 1.1.1 Rishikohet Ligji për Rininë për të konsoliduar dhe zhvilluar më tej proceset e krijimit të organizatave rinore, përfaqësimin rinor, punën rinore dhe ofrimin e shërbimeve të pranueshme e miqësore për të rinjtë.

Puna për rishikimin e ligjit nr. 75/2019 “Për rininë” ka nisur në gjashtë mujorin e parë të vitit 2023, me ndërmarrjen e procesit të vlerësimit të brendshëm nga MSHRF-ja dhe AKR-ja, lidhur me

zbatimin dhe ndikimin e tij, duke synuar analizën e situatës, identifikuar problematikën dhe nevojat për ndryshim në përputhje me zhvillimet e reja në fushën e rinisë.

Procesi i rishikimit të ligjit për rininë do të ndjekë të njëjtën qasje të bashkëkrijimit të zbatuar në rastin e përgatitjes së Strategjisë Kombëtare të Rinisë dhe do të synojë angazhimin dhe marrjen e kontributeve të aktorëve të jashtëm. Paketa e amendimeve të Ligjit nr. 75/2019 parashikohet të përgatitet, konsultohet publikisht dhe paraqitet për miratim në Këshillin e Ministrave brenda vitit 2024, në përputhje me parashikimet në Planin e Veprimit të SKR-së, si dhe raportimet përkatëse në PPAP 2024 dhe Programin Kombëtar për Aderimin në Bashkimin Evropian PKABE 2030.

Masa 1.1.2 Forcohen mekanizmat (në nivel qendror dhe vendor) për të garantuar pjesëmarrjen dhe konsultimin e të rejave apo të rinjve në vendim-marrje

Në kuadër të kësaj mase, përmes ndërveprimit institucional, aktiviteteve ndëgjegjësuere në terren dhe shkëmbimit të praktikave të mira nga MSHRF-ja dhe AKR-ja, me 61 njësi të vetëqeverisjes vendore të vendit, u përshpejtua procesi i ngritjes së këshillave vendorë rinorë konform parashikimeve të Ligjit nr. 75/2019, “Për Rininë”.

Si rezultat, në qershor 2023 evidentohen 59 KVR të ngritura, krahasuar me 8 KVR që rezultoi në fund të vitit 2021.

Paralelisht me procesin e ngritjes së KVR-ve, MSHRF-ja dhe AKR-ja kanë mbështetur ngritjen e kapaciteteve të këshillave vendor përmes organizimit të workshopeve/trajnimeve në bashkëpunim me donatorë të huaj/OSHC-të rinore. Kështu, për të dytin vit radhazi, nëpërmjet Agjencisë Kombëtare të Rinisë, në datat 15-17 Dhjetor 2022 u zhvillua “Shkolla Dimërore”, ku morën pjesë punonjësit rinorë të 61 bashkive dhe përfaqësues të 50 Këshillave Vendor Rinor, me mbështetjen e UNDP-së, World Vision Albania dhe RAYS Albania. Përgjatë 3 ditëve, të rinjtë trajtuan çështje të ndryshme rreth ngritjes dhe fuqizimit të Këshillave Vendor Rinor (KVR), Strategjisë Kombëtare të Rinisë, politikave rinore, shkrimit të projekteve dhe mundësisë për aplikim në thirrjet e AKR-së.

Me zhvillimin e teknologjisë, tashmë 94.4% e të rinjve kanë akses në internet dhe bashkë me këtë vijnë edhe efektet anësore të saj. Për të minimizuar të gjitha këto problematika, si dhe në kuadër të ditës ndërkombëtare të internetit të sigurt, Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, ka ndërmarrë një nismë të re, për krijimin e një manuali për internetin e sigurt nga vetë të rinjtë.

Në kuadër të kësaj nisme, nga MSHRF dhe AKR, në datë 22 Shkurt 2023 u zhvillua një takim online për prezantimin e manualit “Trajnimi Mbi Internetin e Sigurt tek të rinjtë e Këshillave Vendor Rinor”. Në takim morën pjesë mbi 100 përfaqësues nga 54 Këshilla Vendorë Rinorë, ku u diskutua për problematikën që hasin fëmijët dhe të rinjtë në internet, si dhe hapat për krijimin e manualit.

Rritja e efektivitetit të strukturave si Këshilli Kombëtar i Rinisë dhe Këshillave Vendore Rinore do të vijojë të mbështetet përmes aktiviteteve të posaçme të zhvilluara në kuadër të SKR 2022-2029.

Masa 1.1.4 AKR mbështet me anë të një programi grantesh organizatat rinore dhe/ose për të rinjtë, si dhe njësitë e vetëqeverisjes vendore përmes ngritjes së infrastrukturës për qendra rinore, biblioteka dhe hapësira për të rinjtë

Gjatë periudhës raportuese ka nisur zbatimin e projekteve fituese të Thirrjes së Dytë, vlerësimi i të cilave u përmbyll në Tetor 2022. Si risi, këtë vit është dyfishuar granti për rininë dhe siguruar efektivitetin e lartë dhe transparencën në menaxhimin e thirrjeve për projekt-propozimet rinore, nëpërmjet metodologjisë LOD.

Përkatësisht, mbi 100 projekt-propozime i janë përgjigjur kësaj thirrjeje, që mbështet projektet nga organizatat rinore deri në 1.5 milionë lekë dhe ato nga organizatat për të rinjtë deri në 3.5 milionë lekë. Ndërsa, për projekt-propozimet e ardhura nga bashkitë e vendit është siguruar një fond prej 50 milionë lekësh në total, për të mbështetur infrastrukturë rinore si qendra rinore, biblioteka apo hapësira për të rinjtë.

Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, Bora Muzhaqi dhe drejtuesi i UNICEF-it në Shqipëri, Roberto De Bernardi, në Tetor 2022 nënshkruan memorandumun e mirëkuptimit për mbështetjen e projekt-propozimeve nga organizatat rinore dhe/ose për të rinjtë në Thirrjen e Dytë të shpallur nga Agjencia Kombëtare e Rinisë (AKR).

Nën drejtimin e Ministrisë së Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, në 9 Dhjetor 2022, së bashku me drejtorin e Përgjithshëm të Agjencisë Kombëtare të Rinisë, u nënshkruan kontratat me Bashkinë e Durrësit, Dibrës, Gjirokastrës, Kamzës dhe Lushnjës, si fitues të granteve nga Thirrja e dytë për projekt-propozime rinore, që u financua me mbështetjen e Qeverisë Shqiptare, nëpërmjet AKR-së.

Në bashkitë e Dibrës, Kamzës dhe Lushnjës, me anë të këtij financimi ka filluar rikonstruktimi apo ndërtimi i një biblioteke për qytetin, të konceptuara kështu jo vetëm si vende leximi, por edhe si hapësira multifunktionale, ku të rinjtë do të angazhohen në trajnime dhe bashkëbisedime të ndryshme. Ndërsa në Bashkitë e Durrësit dhe Gjirokastrës, me anë të këtij financimi ka filluar ndërtimi i Qendrave Rinore Multifunktionale.

Gjithashtu, gjatë periudhës raportuese, u nënshkruan dhe kontratat me 24 organizatat rinore dhe/ose për të rinjtë në datë 14 Dhjetor, projekti i një prej të cilave do të financohet plotësisht nga UNICEF Albania. Organizatat rinore dhe/ose për të rinjtë kanë filluar zbatimin e projekteve dhe zhvillimin e aktiviteteve të parashikuara përgjatë periudhës raportuese në këto drejtime kryesore: në nxitjen e novacionit rinor dhe aftësive digjitale të shekullit të 21-të tek të rinjtë; në mbështetjen e këshillimit në karrierë dhe ndërlidhjes së të rinjve me tregun e punës; si dhe shumë aktivitete të lidhura me mbështetjen e mirëqenies aktive, të shëndetshme, fizike, sociale, kulturore dhe mendore të të rinjve.

Në kuadër të procesit të grantdhënies është zhvilluar trajnim 1 ditor në bashkëpunim me UNDP-në për zbatimin e projekteve të mbështetura nga AKR-në dhe është kryer promovimi përmes tryezave të rumbullakëta, takimeve me grupe interesi dhe fushatave informuese në rrjete sociale.

Trajnimi është zhvilluar në Dhjetor 2022, ku 40 përfaqësues nga 24 organizata fituese, janë informuar mbi metodologjinë LOD nga ekspertë të kontraktuar nga UNDP. Gjithashtu ka pasur

pjesëmarrje dhe nga stafi përgjegjës për monitorimin e projekteve nga AKR dhe stafi i MSHRF-së me 50 pjesëmarrës në total.

Ndërkohë, gjatë periudhës raportuese nga Agjencia Kombëtare e Rinisë është hapur Thirrja Publike nr. 3, në datë 27 Prill 2023 për mbështetjen e organizatave rinore/ për të rinjtë, ku fushat e përparësisë përfshijnë:

- Fusha e përparësisë nr. 1: Nxitja e novacionit rinor dhe aftësive digjitale të shekullit të 21-të tek të rinjtë;
- Fusha e përparësisë nr. 2: Mbështetja e këshillimit në karrierë dhe ndërlidhjes së të rinjve me tregun e punës;
- Fusha e përparësisë nr. 3: Mbështetja e mirëqenies aktive, të shëndetshme, fizike, sociale, kulturore dhe mendore e të rinjve.

Masa 1.1.6 Rritet ndërgjegjësimi politik i të rinjve dhe në veçanti i vajzave dhe grave të reja, nëpërmjet promovimit të programeve të edukimit të votuesve dhe nismave të tjera ndërgjegjësuere.

Në datë 07.12.2022 u miratua vendimi nr. 220 “Për miratimin e programit të edukimit, informimit dhe ndërgjegjësimit të zgjedhësve, për zgjedhjet për organet e qeverisjes vendore të datës 14 maj 2023” të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve.

Në mënyrë specifike programi “*Për edukimin zgjedhor të shtetasve për zgjedhjet e organeve të qeverisjes vendore të datës 14 Maj 2023*”, ka si qëllim, të informojë dhe edukojë zgjedhësit për datën e zgjedhjeve, në lidhje me procesin e verifikimit të emrit në listën e zgjedhësve dhe qendrën e votimit ku zgjedhësi voton; informojë dhe edukojë zgjedhësit mbi procedurën e votimit dhe identifikimit elektronik; informojë dhe edukojë zgjedhësit mbi plotësimin korrekt të fletës së votimit; ndërgjegjësimin dhe edukimin e grupeve vulnerabël dhe të rinjve votues për herë të parë për pjesëmarrje; ndërgjegjësimin dhe edukimin e pakicave kombëtare; informojë zgjedhësit dhe subjektet zgjedhore, mbi shkeljet dhe veprat penale që mund të kryhen gjatë procesit zgjedhor; si dhe parandalimi i tyre.

Pjese e programit ishte dhe “Ndërgjegjësimi i grupeve të targetuara, votues për herë të parë, minoritetet, gratë, për pjesëmarrje në votime”.

Kjo pjesë e programit synon ndërgjegjësimin e grupeve vulnerabël dhe të rinjve votues për herë të parë për pjesëmarrje. Ky program ka në fokus ndërgjegjësimin e zgjedhësve gra për të shmangur fenomenin negativ të votimit familjar në ushtrimin e të drejtës së tyre për të votuar dhe të pandikuar, votuesit për herë të parë, personat me aftësi ndryshe, si dhe minoritetet për të rritur pjesëmarrjen e tyre në zgjedhje.

Gjithashtu, në datë 07.12.2022 u miratua vendimi nr. 221 “Për miratimin e programit të edukimit, informimit dhe ndërgjegjësimit të zgjedhësve, për zgjedhësit e PAK” dhe vendimi nr. 222 “Për miratimin e programit të edukimit, informimit dhe ndërgjegjësimit të zgjedhësve, për zgjedhësit e pakicave kombëtare që jetojnë në Shqipëri”, të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve. Këto dy programe të miratuara kishin pjesë të tyre dhe të rinjtë votues për herë të parë, gratë dhe vajzat e reja, personat me aftësi të kufizuara dhe zgjedhësit që i përkasin pakicave kombëtare që jetojnë në Shqipëri.

Programet e edukimit janë dokumente të rëndësishme, qëllimi dhe objektivat e të cilëve sigurohen nga përpjekjet e përbashkëta të të gjithë pjesëmarrësve.

Fushata ka përfshirë një numër të konsiderueshëm të grave dhe vajzave të reja, që të bëhen pjesë e jetës politike në vend. Në sesionet e ndërgjegjësimit janë përfshirë dhe grupet vunerabël, me pakicat rome dhe egjiptjane, me të rinjtë që i përkasin këtij komuniteti. Me të rinjtë e pakicës rome janë zhvilluar 25 takime të shtrira në 2 muaj për periudhën shkurt-mars 2023.

Hartimi dhe implemetimi i programeve të veçanta për target grupet e synuara, kryesisht të rinjve, ka qenë në fokus të KQZ-së, si në periudhë zgjedhore dhe në periudhë jo zgjedhore. Janë evidentuar më parë vendet dhe shkollat, ku do të vazhdojnë sesionet e ndërgjegjësimit dhe informimit me qëllim rritjen e pjesëmarrjes së të rinjve në zgjedhje.

Fushata për këtë qëllim, që u miratua me programe të veçanta, po përfshin një numër të lartë të të rinjve në gjimnaze në të gjithë vendin mbi pjesëmarrjen në votime dhe procesin e votimit.

Masa 1.1.8 Rishikohet ligji “Për vullnetarizmin”, me qëllim fuqizimin e mundësive për vullnetarizmin e të rejave/rinjve

Gjatë vitit 2022 ka nisur proces konsultimi në nivel politik dhe teknik mes Ministrin të Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, Agjencinë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive, Agjencinë Kombëtare të Rinisë dhe rrjetit të organizatave të shoqërisë civile të angazhuara në vlerësimin e zbatimit të ligjit nr. 45/2016 “Për vullnetarizmin”, gjatë vitit 2020 e në vijim, me qëllim identifikimin dhe adresimin e të gjitha problematikave gjatë procesit të rishikimit ligjor.

Në përfundim të procesit të konsultimeve u vendos nisja e procesit të rishikimit tërësor të Ligjit nr. 45/2016 “Për vullnetarizmin” dhe nga një grup i përbashkët pune, me përfaqësues të institucioneve shtetërore dhe rrjetit të organizatave të shoqërisë civile të angazhuara në këtë proces, ka nisur puna, duke synuar angazhimin e të gjitha resurseve të disponueshme dhe të dhënave të mbledhura gjatë dy viteve të fundit për përgatitjen e një ligji efektiv, të qëndrueshëm dhe të gjithë pranuar, që do përmirësonte strukturën e vullnetarizmit dhe krijonte një mjedisi më mundësues për sektorin në Shqipëri. Grupi i përbashkët i punës ka vijuar punën gjatë vitit 2023 për përgatitjen e propozimeve ligjore me synimin që paketa e plotë të jetë e përgatitur, e konsultuar publikisht dhe paraqitur për miratim në Këshillin e Ministrave brenda vitit 2024.

Përmbledhje për objektivin specifik 1.1

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
9	2	7
100%	22%	78%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar

7	3	1	3
100%	43%	14%	43%

Objektivi specifik 1.2: Politika rinore është e koordinuar, e bazuar në analiza dhe e harmonizuar në sektorë të ndryshëm, duke kërkuar kohezionin dhe optimizimin e burimeve dhe duke forcuar si instrument zbatues të këtyre politikave, Agjencinë Kombëtare të Rinisë.

Masa 1.2.1 Fuqizohen rolet zbatuese, koordinuese, monitoruese të AKR përmes fuqizimit të saj me burime financiare dhe njerëzore për të siguruar zbatimin e politikave sektoriale për rininë të pasqyruara në këtë strategji.

Me qëllim zbatimin e kësaj mase, gjatë periudhës raportuese, ka nisur procesi i kryerjes së Analizës Funktionale të institucionit, me qëllim evidentimin e problematikave kryesore në organizimin dhe menaxhimin e punës dhe veprimtarisë së AKR-së, në aspektin organizativ dhe strukturor. Në këtë kuadër janë zhvilluar intervista me punonjësit e AKR-së, janë plotësuar pyetësorë nga ana e tyre, është kryer analiza e detyrave funksionale të ushtruara nga punonjësit duke e ballafaquar atë me detyrat e parashikuara në legjislacionin në fuqi, që rregullon organizimin dhe funksionimin e institucionit.

Puna do të vijojë gjatë 6 mujorit të dytë të vitit 2023, me hartimin dhe miratimin e të gjithë paketës ligjore të nevojshme për miratimin e ndryshimeve strukturore.

Në funksion të fuqizimit të AKR-së është rishikuar akti nënligjor i vitit 2020, që rregullon procesin e financimit nga buxheti i shtetit të projekteve rinore, Vendimi nr. 1141, datë 24.12.2020, i Këshillit të Ministrave, “Për përcaktimin e kriterëve dhe të procedurave të përzgjedhjes së organizatave rinore dhe/ose për të rinjtë, që përfitojnë financime nga fondet grant nga buxheti i shtetit, të dedikuara për rininë”, i cili shfuqizohet dhe është miratuar Vendimi nr. 566, datë 29.7.2022 “Për përcaktimin e kriterëve dhe të procedurave të përzgjedhjes së organizatave rinore dhe organizatave për të rinjtë, që përfitojnë financime nga fondet grant nga buxheti i shtetit, të dedikuara për rininë”, i cili shfuqizon atë në fuqi.

Masa 1.2.2 Përmes AKR sigurohen fonde për rritjen e prezencës së Shqipërisë në proceset e politikëbërjes rinore si në nivel rajonal, evropian dhe global.

Shqipëria është anëtare e Zyrës Rajonale për Bashkëpunim Rinor (ZRBR), një mekanizëm institucional që funksionon në mënyrë të pavarur, i themeluar nga 6 (gjashtë) shtetet e Ballkanit Perëndimor dhe që është një produkt konkret i Procesit të Berlinit : Shqipëria, Bosnja dhe Hercegovina, Kosova, Mali i Zi, Maqedonia e Veriut dhe Serbia, që synon të promovojë frymën e bashkëpunimi mes të rinjve në rajon përmes programeve të shkëmbimit.

Në bazë të neneve 36 dhe 43 të ligjit nr. 116/2016 “Për Ratifikimin e Marrëveshjes ndërmjet Vendeve të Ballkanit Perëndimor për ngritjen e zyrës Rajonale për Bashkëpunimin Rinor, Statutit të Zyrës Rajonale për Bashkëpunim Rinor (ZRBR)”, përqindja kontribuuese e Shqipërisë tek buxheti i RYCO-s është 17.3% e cila përkthehet në vlerën 173,000 euro në vit, tarifë e cila paguhet çdo vit nga buxheti i Agjencisë Kombëtare të Rinisë në monedhën vendase.

Në bazë të ligjit të sipërcituar, ligjit nr. 75/2019 “Për Rininë”, Urdhrit nr. 3, datë 09 Maj 2023 “Për Fillimin e Procedurave dhe Ngritjen e Komisionit të Certifikimit për përzgjedhjen e përfaqësuesit rinor në bordin Drejtues të Zyrës Rajonale për Bashkëpunim Rinor (ZRBR)” të Ministrit të Shtetit për Rininë dhe Fëmijët (MSHRF), u ngrit Komisioni i Certifikimit për Përzgjedhjen e Përfaqësuesit Rinor në Bordin Drejtues të ZRBR, i cili administroi procesin e zgjedhjes së Përfaqësuesit të Shqipërisë në ZRBR.

Në këtë kuadër, u hap thirrja për aplikime, e cila qëndroi e hapur nga data 10-17 Maj 2023. Pas shqyrtimit të plotësimi të kriterëve të aplikimit për çdo aplikant, u shpall në faqen zyrtare të AKR-së lista e kandidatëve të kualifikuar, të cilët u votuan nga organizatat rinore për të rinjtë gjatë datave 22-29 Maj 2023 dhe procesi u përmbyll me zgjedhjen e përfaqësuesit të vendit tonë në ZRBR, i cili përfaqëson Shqipërinë së bashku me Ministrin e Shtetit për Rininë dhe Fëmijët.

Në kuadër të mbështetjes së pjesëmarrjes së përfaqësuesve rinorë në aktivitete rajonale dhe ndërkombëtare, me qëllim nxitjen e bashkëpunimit ndërkombëtar rinor, në fund të vitit 2022 u zhvillua një vizitë studimore dhe shkëmbim rinor në Helsingborg, Suedi, ku 15 të rinj nga Shqipëria u mirëpritën në Universitetin e Sundgarden, për të ndarë eksperiencat që përkonin me programet studimore të integruara në këtë universitet, me përvojën dhe fuqizimin e të rinjve në qasjen e përshtatshmërisë me kurikulat që studentët atje përdornin. Në këtë aktivitet morën pjesë përfaqësues nga MSHRF-ja, të rinj nga Këshilli Vendor Rinor Fier dhe të rinj pjesë e organizatave rinore/për të rinjtë.

Udhëzues për ngritjen e KVR-ve, është një manual i cili u përgatit në bashkëpunim të Agjencisë Kombëtare të Rinisë së bashku me Olof Palm. Ky manual u është shpërndarë të gjithë bashkive të vendit nga MSHRF në mënyrë për të dhënë një udhëzim dhe një standardizim të procesit të përzgjedhjes së anëtarëve të KVR-ve.

Masa 1.2.4 Fuqizohen kapacitetet e politikë-bërësve dhe nëpunësve civilë në fushën e rinisë dhe zbatimin e politikave rinore, bazuar në konceptin e shërbimeve miqësore dhe të pranueshme nga të rejtat dhe të rinjtë dhe forcohet bashkëpunimi rajonal dhe ndërkombëtar në fushën e politikave rinore

Më datë 16.12.2022 u organizua Ministeriali i Ballkanit Perëndimor, në kuadër të mbledhjes së 18-të të bordit drejtues të Zyrës Rajonale për Bashkëpunim Rinor.

Në këtë Ministerial morën pjesë: Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët znj. Bora Muzhaqi, Drejtori i Kabinetit të Ministrisë së Punëve Civile të Bosnje-Hercegovinës z. Davor Bosnjak, Këshilltarja e Ministrit të Kulturës, Rinisë dhe Sporteve të Kosovës znj. Dorotea Deshishku, Ministri i Rinisë dhe Sportit të Malit të Zi z. Vasilije Lalosevic, Këshilltari i Kryeministrit të Maqedonisë së Veriut z. Milan Zivkovic, Drejtori i Përgjithshëm i Agjencisë së Rinisë dhe Sportit të Maqedonisë së Veriut z. Naumce Mojsovski si dhe Ministri i Sportit dhe Rinisë së Serbisë z. Vanja Udovicic. Gjithashtu në këtë aktivitet morën pjesë përfaqësuesit rinorë të secilit vend të Ballkanit Perëndimor, si dhe përfaqësues të Zyrës Rajonale për Bashkëpunim Rinor.

Gjatë këtij Ministeriali u diskutuan çështje tejet të rëndësishme për mbarëvajtjen e bashkëpunimit rinor mes vendeve të Ballkanit Perëndimor, si struktura e ZRBR, mbarëvajtja e projekteve të

ZRBR përgjatë vitit 2022, vijueshmëria në vitin 2023, si dhe drejtimi i ZRBR nga Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët i Shqipërisë për vitin 2023.

Në datë 27 shkurt 2023, u mbajt mbledhja e dytë ndërqeveritare Shqipëri – Mali i Zi. Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, së bashku me kolegun e saj homolog, Vasilije Lalošević, Ministër i Sportit dhe Rinisë i Qeverisë së Malit të Zi, nënshkruan memorandumun e bashkëpunimit në fushën e rinisë. Me anë të memorandumit që nënshkruan, do të punohet për të përmirësuar dhe rritur bashkëpunimin në fushën e rinisë, konkretisht duke rritur shkëmbimet rinore, aktivizmin rinor, zhvillimin e trajnimeve të përbashkëta, shkëmbimin e eksperiencave, e shumë të tjera.

Institucionet kanë raportuar të gjithë masat që lidhen me objektivin specifik 1.2

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
4	1	3
100%	25%	75%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
3	2	1	0
100%	67%	33%	0%

Objektivi specifik 1.3: Politika rinore është e koordinuar, e bazuar në analiza dhe e harmonizuar në sektorë të ndryshëm, duke kërkuar kohezionin dhe optimizimin e burimeve dhe duke forcuar si instrument zbatues të këtyre politikave Agjencinë Kombëtare të Rinisë

Masa 1.3.1 Krijohen baza të dhënash statistikore dhe studimore për rininë në Shqipëri, përmes forcimit të kërkimit shkencor rreth rinisë, si në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar dhe fuqizohet studimi i rinisë si fushë akademike dhe shkencore.

Gjatë periudhës raportuese, INSTAT është duke zhvilluar Censin e Popullsisë dhe Banesave 2023, i cili do të sigurojë të dhëna për të rinjtë sipas karakteristikave socio-demografike, arsimit, punësimit, aftësive të kufizuara, lindjeve të gjalla, migracionit etj. CENS 2023 mundëson zhvillimin e analizave të thelluara dhe kërkimin shkencor në fusha të ndryshme, duke përfshirë edhe të rinjtë.

Gjithashtu, INSTAT harton dhe publikon një botim vjetor “Treguesit e Mirëqenies së Fëmijëve, Adoleshentëve dhe të Rinjve në Shqipëri”, i cili përmban një gamë të zgjeruar të treguesve, duke siguruar një panoramë të larmishme nga fusha të ndryshme të të drejtave dhe mirëqenies së fëmijëve (0-17 vjeç), adoleshentëve (10-19 vjeç) dhe të rinjve (15-29 vjeç).

Fushat kryesore që mbulohen në këtë botim përfshijnë: popullsia, shëndetësia, arsimi, përkujdesja alternative, drejtësia, punësimi dhe trajnimi, si dhe teknologjia e informacionit dhe komunikimit (TIK). Të dhënat e grumbulluara dhe të përpunuara në këtë botim mund të jenë bazë për zhvillimin e politikave zhvillimore rinore në vijim.

Masa 1.3.3 Në përputhje me Ligjin për Rininë dhe aktin nënligjor të dalë në bazë dhe për zbatim të tij, zhvillohet baza e të dhënave për organizatat rinore dhe për rininë, duke përfituar edhe nga proceset e digjitalizimit të shërbimeve publike.

Përmbushja e detyrimit të parashikuar nga kjo masë ka nisur me procesin konsultativ të koordinuar nga MSHRF dhe AKR. Kështu, për të diskutuar rreth mënyrës së ngritjes, administrimit dhe mirëmbajtjes së bazës së të dhënave për rininë, Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, në dhjetor 2022, zhvilloi një diskutim të hapur me përfaqësues nga organizatat rinore/për rininë dhe aktorë të rëndësishëm të shoqërisë civile. Pikat kyçe për diskutim ishin mbi të dhënat që mund të përfshihen si pjesë e bazës së të dhënave, si një platformë ndërvepruese dhe një iniciativë që synon rritjen e transparencës, përgjegjësisë dhe pjesëmarrjes qytetare. Kjo do të shërbejë për mbledhjen dhe përdorimin e të dhënave nga organizatat rinore/për të rinjtë në proceset e politikave rinore, në nivel qendror dhe vendor, si dhe për nevojat dhe punën e tyre. Gjithashtu, databaza do të shërbejë edhe për të rritur ndërveprimin e të rinjve me këto organizata, qoftë si vullnetarë, praktikantë apo edhe si drejtues të ardhshëm.

Procesi i filluar gjatë muajit dhjetor 2022 për ngritjen e Bazës së të Dhënave për Rininë, nga Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Rinisë, vijoi dhe gjatë janarit 2023 me takime konsultative me organizatat rinore/për rininë. Gjatë zhvillimit të këtyre takimeve u vendos krijimi i një grupi pune, me përfaqësues të organizatave rinore/për rininë, i cili ka për qëllim të ndjekë të gjithë procesin e ngritjes së bazës së të dhënave për rininë.

Gjithashtu, gjatë periudhës raportuese, AKR-ja ka nisur hapat e nevojshëm proceduriale për të vijuar më tej me bashkëpunimin me AKSHI-n për krijimin e databazës së rinisë.

Përmbledhje për këtë objektiv specifik

Institucionet kanë raportuar të gjithë masat që lidhen me objektivin specifik 1.3

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
3	0	3
100%	0%	100%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
3	0	1	2
100%	0%	33%	67%

QËLLIMI POLITIK II: Novacioni, edukimi, autonomia, drejtësia si barazi (equity)

Mbështetet dhe nxitet novacioni rinor dhe rritja e aftësive dhe profesionalizmit të të rejave dhe të rinjve përmes edukimit cilësor në TIK dhe fusha të tjera të zhvillimit digjital duke rritur dhe përmirësuar kështu mundësitë për të hyrë në tregun e punës.

Qëllimi i Politikave II, ka në përmbajtje të tij 3 Objektiva Specifikë dhe 13 Masa, nga të cilat 8 fillojnë zbatimin e tyre gjatë periudhës raportuese. Ky qëllim politik zërthehet në masa që lidhen me punësimin e të rinjve, aftësimin e tyre në fushën e TIK dhe digjitalizimit, këshillimin e karrierës, zhvillimin e programeve sportive, artit, zejeve dhe programe të tjera jashtë-kurrikulare, mbështetjen e sipërmarrjes dhe start-up.

Përmbledhje për Qëllimin Politik 2

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
13	5	8
100%	38%	62%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
8	4	4	0
100%	50%	50%	0%

Më poshtë paraqitet një panoramë e detajuar mbi hapat konkretë të ndërmarrë gjatë periudhës raportuese, me qëllim realizimin e masave të parashikuara për secilin objektiv specifik.

Objektivi specifik 2.1: Të rinjtë janë të aftësuar, të mirinformuar në lidhje me mundësitë për punësim dhe në gjendje të bëjnë zgjedhje autonome kur i bashkohen popullsisë ekonomikut aktive.

Masa 2.1.1 Bashkërendohet Politika Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive me masat e propozuara në Strategjinë Kombëtare të Rinisë, duke rritur nivelin e punësueshmërisë rinore, punësimin dhe sipërmarrjen e të rinjve përmes angazhimit dhe ndërveprimit të këshillave vendorë rinorë, ndërmarrjeve dhe startup-eve.

- Programi Kombëtar i Praktikave të Punës

Gjatë periudhës raportuese ka vijuar zbatimi i Thirrjes VII të Programit Kombëtar të Praktikave të Punës dhe ka filluar procesi i Thirrjes VIII.

- Thirrja VII (12 Shtator-12 Dhjetor 2022)

Në thirrjen e VII të Programit Kombëtar të Praktikave të Punës filluan praktikën e tyre 457 të rinj, pranë institucioneve, OJF-ve dhe shoqërive tregtare, përgjatë periudhës 12 shtator deri më 12 dhjetor 2022. Numri total i aplikimeve të të rinjve të interesuar ishte 1096.

Në përfundim të zbatimit të Programit Kombëtar të Praktikave të Punës për thirrjen e VII, Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, me mbështetjen e Agjencisë Kombëtare të Rinisë bëri bashkë të gjithë praktikantët më datë 20 dhjetor. Gjatë këtij aktiviteti, të rinjtë ndanë me njëri tjetrin eksperiencat e përftuara gjatë praktikës së tyre në institucione të qeverisë qendrore, vendore, në shoqëri tregtare dhe në organizata jo-fitimprurëse, qoftë në aspektin profesional, akademik apo edhe personal. Gjithashtu të rinjtë patën mundësinë të krijojnë njohje dhe ura bashkëpunimi me të rinjtë e tjerë. Në aktivitet u zhvillua dhe një punëtori e shkurtër rreth shkrimit të letrës së motivimit dhe CV-je, për të përforcuar njohuritë e të rinjve në këtë drejtim dhe ndwrlidhjen sa më të mirë me tregun e punës.

Gjatë janarit të vitit 2023 të rinjtë u pajisën me certifikatë të lëshuar nga Ministri Shtetit për Rininë dhe Fëmijët dhe Departamenti i Administratës Publike. Këtë muaj u përmbyll faza e fundit dhe më e rëndësishme e Programit Kombëtar të Praktikave të Punës, punësimi i 157 praktikantëve nga institucionet përkatëse ku ata kanë kryer praktikën me kontratë 1-vjeçare.

Në Thirrjen e VII të Programit, praktikantët e punës u mirëpritën nga 125 institucione të administratës shtetërore, nga të cilat 16 ministri dhe 109 institucione varësie, 9 institucione të pavarura, 40 bashki, 33 shoqëri tregtare dhe 11 organizata jofitimprurëse.

- Thirrja VIII (1 Shtator-1 Dhjetor 2023)

Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët shpalli më 1 qershor 2023, Thirrjen e VIII të Programit Kombëtar të Praktikave të Punës, ku u shpallën 1613 vende praktike vakante.

Në këtë thirrje praktikantët do të mirëpritën nga 111 institucione të administratës shtetërore me 705 vende për praktikantë, 51 njësi të vetëqeverisjes vendore me 560 vende për praktikantë, 16 institucione të pavarura me 94 vende për praktikantë, 25 shoqëri tregtare me 175 vende për praktikantë dhe 19 organizatat jofitimprurëse me 79 vende për praktikantë.

➤ Programi i Kodimit

Një nga programet e krijuara me qëllim rritjen e nivelit të punësueshmërisë rinore dhe punësimin dhe sipërmarrjen e të rinjve është dhe Programi i Kodimit, i cili është lancuar më datë 23 janar 2023 nën koordinim të Ministrisë së Shtetit për Rininë dhe Fëmijët me Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë dhe implementohet nëpërmjet Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive. Kurset e formimit profesional në fushën e teknologjisë së informacionit për periudhën 3-12 mujore, mbështeten në masën 50% ose 100% deri në vlerat maksimale prej 150,000 lekë ose 300,000 lekë respektivisht nga Qeveria Shqiptare sipas kategorisë së aplikantëve, të cilët pas përfundimit të kursit mund të integrohen lehtësisht në tregun e punës së teknologjisë.

Ofruesit e kurseve profesionale në fushën e teknologjisë së informacionit të kualifikuar deri më tani janë: “Albanian ICT Academy”, “BetaPlan Coding Bootcamps”, “Holberton School”, “SDA by Protik”, “IkubInfo Academy” dhe “Communication Progress”. Aplikimi online për kurset

profesionale kryhet me anë të portalit e-Albania, nëpërmjet shërbimit “Aplikim për Kursin e Formimit Profesional me Mbështetje Financiare” dhe më pas kjo kërkesë ndiqet dhe administrohet nga AKPA.

Programi i Kodimit tashmë numëron mbi 4600 aplikime dhe mbi 850 individë që ndjekin kurset. Tashmë kurset me Programin e Kodimit nuk ofrohen vetëm në Tiranë, por me disa prej akademive kurset ofrohen dhe në Korçë, si dhe është në proces shtrirja dhe në qytete të tjera në të cilat kërkesa nga të rinjtë është e lartë si dhe ka interes nga ana e kompanive për të punësuar individë të trajnuar në fushat e teknologjisë.

Mbështetja e qeverisë në këtë program nuk është vetëm në anën financiare, por përfshin edhe ndërlidhjen me tregun e punës me anë të bashkëpunimit me aktorë të ndryshëm në treg. Të gjithë ofruesit e kurset të formimit profesional kanë përgjegjësinë për t’i ofruar të gjithë individëve që ndjekin kurset me mbështetjen e qeverisë, module që lidhen me këshillimin e karrierës dhe aktivitete që mundësojnë ndërlidhjen e kursantëve me kompani që mund t’i punësojnë gjatë ose pas përfundimit të kursit të formimit profesional.

Në linjën e takimeve për zhvillimin e mëtejshëm të mbështetjes së ofruar për çdo individ të moshës 16 vjeç e sipër, nëpërmjet Programit të Kodimit, Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, përgjatë muajve janar - mars, ka zhvilluar disa takime me dhomat e tregtisë, për të biseduar rreth mënyrave të ndryshme të bashkëpunimit. Së bashku me Shoqatën e Investitorëve të Huaj në Shqipëri (FIAA), përfaqësues nga Ambasada Amerikane, Dhoma e Tregtisë Zviceriane në Shqipëri dhe Dhoma e Tregtisë Greke në Shqipëri etj., me qëllim diskutimin për bashkëpunimet e mundshme me akademitë e ofrimit të kurseve të formimit profesional në kuadër të Programit të Kodimit.

Në kuadër të projektit të Kodimit në Shkolla, Qeveria Shqiptare ka ndërmarrë pajisjen e shkollave të arsimit parauniversitar publik në Shqipëri me laboratorë Smart. Infrastruktura e laboratorëve Smart është dizenuar në mënyrë që të mbështesë mësimdhënien gjatë orarit mësimor për të gjitha klasat e arsimit parauniversitar dhe gjithashtu përdorimin nga nxënësit për programet jashtëshkollore.

Në vitin arsimor 2022-2023, Qeveria Shqiptare në bashkëpunim me AADF, në bazë të projektit ElementIt, ka realizuar ndërtimin e 100 smartlab-eve në 100 shkolla të arsimit parauniversitar me shpërndarje gjeografike në 34 qytete të Shqipërisë, që përfshijnë zona urbane si dhe rurale. 100 smartlab-et e parë kanë përfunduar në muajin Nëntor të vitit 2022, dhe janë vënë në dispozicion të shkollave për t’u përdorur për mësimdhënien e lëndës TIK, që nga klasa e parë por edhe për të gjithë nxënësit e tjerë të shkollës, (klasat 4-9 për shkollat 9-vjecare ose 4-12 për shkollat SHMB), si dhe për programin Jashtë Orarit Mësimor JOM. Numri total i nxënësve që përfitojnë nga smartlabet në 100 shkolla është rreth 66’368 nxënës.

Nga 100 smartlab-et e parë, një laborator Smart përmban:

1. 1 tabelë interaktive Smartboard
2. 16 laptopë

3. 16 mini kompjutera të programueshëm micro:bit
4. Pajisjet e nevojshme për plotësimin e laboratorit për ta bërë atë funksional, si router interneti, etj.

Në fazën e dytë të implementimit, përgjatë vitit 2024 synohet ndërtimi i 216 laboratorëve me mbështetjen e Bankës Botërore në 200 shkolla, ndërsa në vitet në vijim synohet ndërtimi i 644 laboratorëve në 605 shkolla me mbështetjen e WBIF dhe CEB.

Synimi afatgjatë i këtij projekti është pajisja e të gjitha shkollave publike të arsimit parauniversitar me laboratorë Smart.

- Trajnimi i stafit për qasje të dedikuara në kuadër të zbatimit të Garancisë Rinore

Garancia Rinore si pjesë të zbatimit të saj ka edhe komponentin e rritjes së kapaciteteve të stafëve si AKPA, AKR, për menaxhimin dhe implementimin e skemës së Garancisë Rinore, e cila pritet të lanohet në tetor 2023 dhe të fillojë pilotimin në fillim të vitit 2024. Në draft-Programin Operacional parashikohet edhe angazhimi i Agjencisë Kombëtare të Rinisë, e cila do pritet të finalizohet në OP përfundimtare.

- Shërbimi i Orientimit në Karrierë

Në kuadër të orientimit në karrierë lidhur me arsimin profesional, sistemi i menaxhimit të AKPA-s është i standardizuar në 3 nivele në zbatim të VKM-së nr. 554 datë 31.07.2019, e ndryshuar mbi krijimin dhe funksionimin e AKPA-s në:

- Niveli qendror - Drejtoria e Përgjithshme;
- Niveli rajonal - Drejtoritë Rajonale;
- Niveli vendor - Zyrat Vendore të Punësimit.

Organizimi dhe proceset e punës të realizuara nga zyrat e punësimit mbështeten në Vendimet e Këshillit të Ministrave, në Paketën e Udhëzuesve të miratuar dhe në Rregulloret e ndryshme. Një prej Udhëzuesve të miratuar është Udhëzuesi për orientimin në karrierë dhe formimin profesional të punëkërkuarve të papunë të regjistruar.

Shërbimet ndaj punëkërkuarve të papunë që janë pjesë e orientimit në karrierë janë:

- Këshillim individual/ ose në grup;
- Aftësitë e buta (Soft Skills);
- Kurikula për aftësitë dixhitale;

Gjatë periudhës raportuese rezulton se 1,377 punëkërkuar të papunë kanë ndjekur kursin aftësi digjitale prej të cilëve 69% i përkisnin grupmoshës 15-29 vjeç.

Gjithashtu, në DROFPP Fier dhe Vlorë u zhvillua kursi Start Smart i cili u ndoq prej 386 punëkërkuarve të papunë (pu.pa) 59% e të cilëve ishin të rinj.

Punëkërkuar të papunë pjesëmarrës në kursin Aftësi Digjitale

DROFPP-të	Total	15-29 vjec	%
DROFPP Durrës	139	91	65%
DROFPP Elbasan	111	54	49%
DROFPP Fier	164	86	52%
DROFPP Gjirokastrë	31	22	71%
DROFPP Korçë	51	36	71%
DROFPP Levizëse	164	138	84%
DROFPP Nr.1	274	248	91%
DROFPP Nr.4	193	102	53%
DROFPP Shkodër	91	67	74%
DROFPP Vlorë	159	107	67%
Total	1377	951	69%

Punëkërkues të papunë pjesëmarrës në kursin Start Smart

DROFPP-të	Total	15-29 vjec	%
DROFPP Fier	14	11	79%
DROFPP Vlorë	372	217	58%
Total	386	228	59%

- Panair edukimi, trajnimi dhe punësimi në çdo qark;

Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, në muajin qershor 2023 lançoi nismën “Panair edukimi, trajnimi dhe punësimi në çdo qark”.

Gjatë periudhës së raportimit është zhvilluar panairi i parë i edukimit, trajnimit dhe punësimit në qarkun e Kukësit. Këto panairë kanë si synim informimin e të rinjve në këto drejtime dhe prezantimin e mundësive ekzistuese reale për të lehtësuar kalimin e të rinjve nga shkolla në tregun e punës, por edhe për zhvillimin e tyre personal, akademik dhe profesional.

Të rinjtë janë njohur me mundësi, shërbime dhe oferta lokale me qëllim nxitjen e pjesëmarrjes aktive në qytetet dhe zonat respektuese banuese, por njëkohësisht janë njohur edhe me mundësi kombëtare, në mënyrë që edhe ata të rinj që studiojnë dhe janë përkohësisht banues në qytete apo zona të tjera, të kenë mundësi të integrohen në tregun e punës dhe të kenë të ardhurat e tyre.

Më konkretisht panairi është realizuar në bashkëpunim me bashkinë, si dhe me zyrën e punës dhe aftësimin. Nga ana tjetër, kemi pasur përfaqësi të ministrive të linjës, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (energji e rinovueshme, hidrocentralet, aeroportet, aviacioni civil, OSHEE), Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural (skemat mbështetëse për fermerët dhe skemat për fermerët e rinj), Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (agjencitë për zonat e mbrojtura), Ministria e Mbrojtjes me anë të Forcave të Armatosura Shqiptare, të cilët kanë promovuar skemat për të rinjtë që duan t’i bashkohen forcave të armatosura.

Gjithashtu kemi pasur përfaqësi nga shoqata e bankave dhe bankat të cilat kanë degë në qytetet ku janë zhvilluar panairët, universitetet publike dhe private që kanë prezantuar bursat në dispozicion të studentëve. Nga bizneset sipas qyteteve kemi pasur prezentë dhe bizneset lokale në fushat e artizanatit, bujqësore, hoteleri turizëm, dhe industria ushqimore.

Në panair kemi informuar të rinjtë lidhur me programet në dispozicion të tyre, si programi kombëtar i praktikave të punës, programi i kodimit për të rinjtë, dhe programet periodike të trajnimit apo punësimit, sic është edhe lancimi i skemës së garancisë rinore që do të mbështesë në vitin e ardhshëm të rinjtë që nuk janë as në arsim, as në punësim, as në trajnim. Ndër të tjera, pjesë e panairit kanë qënë edhe donatorë të ndryshëm ndërkombëtarë të cilët kanë programe për të rinjtë, si praktika.al, swiss contact, ambasada britanike dhe Ambasada Amerikane.

Përgjatë panairit, të rinjtë janë njohur edhe me projektet rinore që po zbatohen në qarqet përkatëse nga organizatat rinore dhe për të rinjtë me mbështetjen financiare nga Agjencia Kombëtare e Rinisë, mundësuar kjo nga thirrja e dytë dhe e tretë për projekt-propozime për projekte rinore.

Synimi afatgjatë është organizimi i panairove në të gjitha qarqet e Shqipërisë, dhe në vijim, do të organizohen panairë në:

- Sarandë gjatë muajit shtator 2023
- Vlorë, Shkodër, Tiranë gjatë muajit tetor 2023
- Korçë gjatë muajit nëntor 2023
- Dibër dhe Gjirokastrë gjatë periudhës dhjetor - janar 2023.

Masa 2.1.2 Nxitet dhe forcohet punësimi rinor në fushën e TIK dhe digjitalizimit përmes zhvillimit të programeve të aftësimin në kodim, TIK dhe digjitalizim, bazuar në studimet e tregut dhe zhvillimit të punësimit në këtë fushë si në Shqipëri dhe me gjerë.

Më datë 23 janar 2023 është realizuar aktiviteti lançues i Programit të Kodimit në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Punësimit dhe të Aftësive, me pjesëmarrjen e Ministrit të Arsimit dhe Sportit, Ministrit të Financave dhe Ekonomisë, si dhe mbi 200 të rinjve, me qëllim promovimin e programit më të ri që i mundëson të gjithë të rinjve mbi 16 vjeç të ndjekin kurse në fusha të ndryshme të teknologjisë dhe programimit. Këto kurse ndiqen nga të rinjtë, me mbështetje financiare nga qeveria në masën 50% ose 100%, në të gjitha akademitë e licensuara nga AKPA për t'u bërë pjesë e këtij programi. Ky aktivitet është realizuar në hollin e Pallatit të Kongreseve dhe krahas të rinjve pjesëmarrës, janë bërë pjesë dhe përfaqësues të më shumë se 30 bizneseve, që operojnë në fusha të ndryshme të teknologjisë e programimit, për të mundësuar kështu dhe ndërlidhjen e programit, akademive të programimit dhe të rinjve që regjistrohen në kurse me bizneset, ku ata mund të realizojnë praktikën apo të punësohen në të ardhmen.

Gjithashtu, në kuadër të Programit të Kodimit për të rinjtë, janë realizuar më shumë se 18 video promovuese me të rinjtë që ndjekin kurset pranë Akademive, me qëllim ndarjen e eksperiencës së tyre dhe motivimin e të rinjve për të përforcuar aftësitë e shekullit të 21, specifikisht në fushat e programimit.

Në të njëjtën linjë, thirrja e 2 për projekt-propozime të dedikuara për rininë e shpallur nga Agjencia Kombëtare e Rinisë për organizatat rinore dhe për të rinjtë fokusohet në 3 prioritet kryesore që lidhen ngushtë me SKR 2022-2029. Prioritetet e thirrjes janë përcaktuar nëpërmjet një procesi konsultues dhe gjithëpërfshirës dhe ndër të tjera, thirrja e dytë ka synuar të adresojë fushën e përparësisë: Nxitja e novacionit rinor dhe aftësive digjitale të shekullit të 21-të tek të rinjtë.

Në kuadër të thirrjes së 2-të të AKR, nga 24 organizata rinore/për të rinjtë që kanë përfituar mbështetje në total, 7 prej tyre lidheshin drejtpërdrejt me nxitjen e inovacionit rinor dhe aftësive digjitale të shekullit të 21-të tek të rinjtë.

Masa 2.1.3 Pranë institucioneve arsimore dhe aftësuese zhvillohen shërbime inovative dhe digjitale të këshillimit për punësim dhe orientim në karrierë miqësore për të rinjtë dhe në respektim të shanseve të drejta dhe të barabarta për të arritur potencialin e plotë rinor.

➤ Udhëzuesi i Orientimit në Karrierë

Gjatë muajit Janar 2023 Ministria e Arsimit dhe Sportit ka miratuar Udhëzuesin e Orientimit për karrierën për nxënësit në klasën e 9-të. Ky Udhëzues u hartua nga grupi i punës me përfaqësues të Ministrisë së Arsimit dhe Sportit (MAS), Agjencisë së Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP), Drejtorisë së Përgjithshme të Arsimit Parauniversitar (DPAP) në bashkëpunim me drejtues të shkollave në arsimin bazë.

Udhëzuesi i orientimit për karrierën është një material ndihmës për shkollat dhe për institucionet arsimore vendore, përgjegjëse për arsimin parauniversitar.

Udhëzuesi ka për qëllim:

- të mbështesë shkollat për planifikimin dhe zhvillimin e veprimtarive për orientimin për karrierën me nxënësit e klasave të 9-ta;
- të ndihmojë dhe të orientojë drejtuesit e shkollave për koordinimin dhe mbarëvajtjen e veprimtarive të orientimit për karrierën;
- të orientojë dhe të mbështesë koordinatorin e orientimit për karrierën për koordinimin dhe zhvillimin e veprimtarive të orientimit për karrierën;
- të mbështesë mësuesit kujdestarë, mësuesit e lëndëve/fushave të të nxënit, psikologët shkollorë dhe punonjësit socialë, për planifikimin dhe zhvillimin e veprimtarive për orientimin dhe këshillimin për karrierën me nxënësit e klasës së 9-të;
- të mbështesë forcimin e bashkëpunimit me prindërit dhe me aktorët e tjerë, si shkolla të mesme profesionale, profesionistë të fushave të ndryshme, pushteti lokal, biznese etj., për orientimin e nxënësve për karrierën;
- t'u vijë në ndihmë Zyrave Vendore të Arsimit Parauniversitar (ZVAP-ve) dhe Drejtorive Rajonale të Arsimit Parauniversitar (DRAP-ve) për mbështetjen, koordinimin dhe monitorimin e veprimtarive të institucioneve arsimore.

Udhëzuesi orienton koordinatorët e orientimit për karrierën, mësuesit, drejtuesit e shkollave, punonjësit e shërbimit psiko-social, si dhe aktorë të tjerë të angazhuar në këtë proces, në lidhje me çështjet e mëposhtme:

- Koncepti dhe rëndësia e orientimit për karrierën;
  - Veprimtaritë e institucioneve arsimore për orientimin për karrierën e nxënësve në klasën e 9-të;
  - Rolet dhe përgjegjësitë e aktorëve të angazhuar në këtë proces.
- Koordinatori për orientimin në karrierë

Bazuar në Udhëzimin nr. 14 datë 27.05.2021 "Për mënyrën e organizimit dhe veprimtarisë së institucioneve të Arsimit dhe Formimit Profesional (AFP), si dhe aspektet e menaxhimit të burimeve njerëzore, përbërjes së njësisë së zhvillimit të ofruesve të AFP dhe zhvillimit të vazhduar profesional të personelit", çdo Institucioni i Ofritit të Arsimit dhe Formimit Profesional (IOAFP) ka në përbërje të saj edhe njësinë e zhvillimit.

Bazuar në nenin 93 të këtij udhëzimi, në të gjitha shkollat e mesme profesionale janë ngritur njësitë e zhvillimit, me personat përgjegjës, si dhe është kryer trajnimi dhe zhvillimi profesional i tyre nëpërmjet mbështetjes së AKPA dhe projekteve që mbështesin arsimin profesional.

- Bashkëpunim ndërinstitucional me qëllim nxitjen e rritjes së numrit të nxënësve në arsimin profesional

Në kuadër të identifikimit dhe adresimit të sfidave është ngritur grupi ndërinstitucional i punës, me Urdhrin Nr. 23, datë 27.01.2023, me përfaqësues nga MFE, MAS, AKPA dhe DPAP. Ky grup pune ka kryer një analizë të arsimit të mesëm të sistemit parauniversitar me fokus nxitjen e regjistrimeve në arsimin e mesëm profesional. Gjithashtu, ai dakordësoi draftin dhe vendosi rikonceptimin e shërbimit për aplikim në e-Albania për regjistrim në shkollë të mesme profesionale dhe përfshirjen e mundësisë së revokimit të aplikimit online.

- Krijimi i Akademisë së Inovacionit në shkollën e mesme profesionale "Gjergj Canco"

Bazuar në ligjin nr. 25, datë 31.03.2022 "Për mbështetjen dhe zhvillimin e startup-eve", si dhe në zbatim të vendimit nr. 315, datë 11.05.2022, të Këshillit të Ministrave, në datën 5-10 qershor 2022 u shpall thirrja për lehtësues të startup-eve, me qëllim krijimin e mundësisë për mbështetje me grante të tyre, ku një nga kategoritë që mbështeten përfshinte dhe shkollat profesionale publike dhe private.

AKPA mbështeti aplikimin për 2 shkolla profesionale, nga të cilat Shkolla Teknike Elektrike "Gjergj Canco" Tiranë, rezultoi dhe fituese e këtij granti për projektin "Akademi Inovacioni-nxijtja dhe mbështetja e ideve sipërmarrëse të nxënësve të shkollës Gjergj Canco dhe jo vetëm".

Nëpërmjet këtij projekti u synua të zbatohet një ndërhyrje e integruar, që të stimulojë të rinjtë në shfrytëzimin e aftësive të tyre sipërmarrëse, duke vënë në dispozicion infrastrukturën fizike për të filluar një sipërmarrje dhe asistencën e nevojshme për tu konsoliduar në treg, duke u fokusuar në:

- Zhvillimin e aftësive të nevojshme të nxënësve me ide sipërmarrëse;
- Ofrimi i një programi trajnimi inovativ, të hapur, fleksibël dhe të dedikuar për dezenjimin dhe ngritjen e startup-eve;
- Rritjen e bashkëpunimit midis aktorëve të ndryshëm që kanë në fokus sipërmarrjen;
- Nëpërmjet përfshirjes së përfaqësuesve të biznesit, partnerëve socialë dhe novatorëve të mundshëm, synohet krijimi i një urë lidhëse midis nxënësve me ide sipërmarrjeje dhe palëve të treta të interesuar për financim.

Projekti, i cili gjen zbatim gjatë periudhës raportuese, në fazën fillestare realizoi rehabilitimin e hapësirave aktuale që shkolla ka në dispozicion dhe i përshtati ato për krijimin e një akademie inovacioni brenda shkollës “Gjergj Canco”. Kjo e fundit, nëpërmjet zbatimit të projektit, u pajis me bazë materiale fizike dhe softëar-ike për trajnimin e nxënësve, si dhe krijimin e programeve të dedikuara të trajnimit ndaj nxënësve të shkollës për të stimuluar dhe nxitur idetë inovatore dhe iniciativat sipërmarrëse. “Akademia e Inovacionit” u inagurua në muajin Shkurt të 2023 dhe aktualisht vijon me promovimin e kulturës së zhvillimit të ideve të reja dhe zbatimin e tyre në praktikë. Kjo ndihmon në nxitjen e kreativitetit dhe zhvillimit të teknologjive të reja, produkteve të reja dhe metodave të reja të biznesit, nga vetë nxënësit. Gjatë zbatimit të projektit, nxënës dhe mësues të kësaj shkolle ishin pjesëmarrës në takimet me ekspertë të fushës mbi sipërmarrjen, zhvillimin e seancave “brainstorming”, gjenerimin e ideve, ndërtimin e planit të biznesit për të krijuar startup-et e para dhe për konsolidimin e tyre në treg.

➤ Projekti i AFD-së- Expertise Francë

Në muajin mars 2023, AKPA ka nisur ciklin e takimeve me Aleancën Franceze për Zhvillim, me qëllim zbatimin e Programit të Asistencës Teknike (AT) të ofruar nga Expertise France (EF), i cili synon të mbështesë përpjekjet e Qeverisë Shqiptare për të zbatuar veprimet prioritare të Matricës së Politikave dhe në përgjithësi për të rritur barazinë gjinore dhe pjesëmarrjen e grave dhe vajzave të reja në ekonomi. Matrica e politikave është ndërtuar në bazë të tre shtyllave:

- Shtylla 1: Promovimi i aksesit të grave në asete përmes njohjes së pronësisë të pronave të paluajtshme.
- Shtylla 2: Përmirësimi i fushës së veprimit për gratë që të kenë akses në mundësitë e gjenerimit të të ardhurave.
- Shtylla 3: Forcimi i aranzhimeve institucionale për politikë bërje të informuar mbi gjininë.

Gjithashtu, asistencë teknike e Expertise France synon të mbështesë zbatimin e metodologjisë së menaxhimit të rasteve, duke përdorur këshillimin me katër faza, si dhe të rritjes së kapaciteteve të stafit në ofrimin e këtyre shërbimeve.

- Faqja web AFPro, si një hapësirë e dedikuar për orientimin në karrierë e promovimin e AFP përmes angazhimit, modeleve të suksesit (profesionistëve të spikatur) <https://afpro.al/rjeti-afpro/>

Gjatë periudhës raportuese, në kuadër të ngritjes së rrjetit të profesionistëve AFPro, nga ana e AKPA, në bashkëpunim me UNICEF, është ndërtuar dhe aktivizuar Rrjeti i Profesionistëve për 3 fushat kryesore, i cili ka dhe një faqe të dedikuar web.

AFPro është një platformë, e cila bashkon studentë, mësues, sipërmarrës dhe biznese, profesionistë të rinj dhe politikëbërës, në një komunitet të fortë dhe të qëndrueshëm.

Rrjeti i Profesionistëve, AFPro - është një iniciativë e Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive dhe ka për qëllim të nxisë arsimin cilësor, të pasurojë ndërveprimet shkollë-biznes dhe të promovojë potencialet e karrierës në sistemin e Arsimit dhe Formimit Profesional në Shqipëri.

Në vijim të ngritjes së rrjetit të profesionistëve, AFPro, janë zhvilluar një sërë aktivitete me qëllim ndarjen e përvojave dhe informacioneve të dobishme mbi këtë projekt:

- a) Eventi lancues i projektit AFPro, u zhvillua në datë 12 Qershor 2023. Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive organizoi "Simpoziumin e Aftësive 2023", i cili shënon eventin hapës të AFPro - Rrjeti i parë zyrtar i profesionistëve në arsimin dhe formimin profesional në Shqipëri;
- b) Në datë 26 – 27 Qershor 2023 u zhvillua aktiviteti Hack for Albania, që synonte ekspozimin e pjesëmarrësve ndaj kodimit dhe dizajnit me në qendër njeriun. Ky aktivitet bashkoi ekspertë të rinj dhe teknologji për të punuar së bashku në ekipe dhe ofroi tre bursa nga Code for Albania;
- c) Në datë 24 Qershor 2023 u zhvillua online aktiviteti “Pyet Mentorët”. Kjo rubrikë e AFPro iu dedikua informimit mbi arsimin/formimin profesional, këshillimit të karrierës, shkëmbimit të mendimit dhe dhënies së ekspertizës në fushat e TIK, Hoteleri-Turizmit dhe Bujqësisë;
- d) Në datë 29 Qershor 2023 u zhvillua aktiviteti online “Aftësitë e buta”, që synon të mbështesë nxënësit në kalimin nga shkolla në punë, duke u fokusuar te rëndësia e aftësive të buta. Aktiviteti në vijim do të ofrojë trajnime të ofruara nga specialist të fushave.

- Plani i promovimit dhe orientimit në karrierë i ndërtuar nga AKPA në funksion të rritjes së numrit të nxënësve në arsimin profesional.

Gjatë muajve janar dhe shkurt 2023 u punua për hartimin e planit të vitit të aftësive dhe bazuar në objektivat dhe indikatorët në fushën e AFP-së u ndërtua skelet plani i promovimit, proces i cili ka nisur të zbatohet, duke filluar nga data 1 mars dhe do të vijojë deri në fillimin e vitit shkollor 2023-2024. Plani përmbledh aktivitetet në nivel kombëtar dhe në nivel shkolle. Plani i propozuar është miratuar në AKPA dhe është konsultuar dhe me drejtuesit e IOAFP-ve në takimet rajonale që u organizuan gjatë periudhës shkurt-mars. Në këtë kuadër, shkollave i është kërkuar të raportojnë mbi aktivitetet e zhvilluara çdo 2 javë, përgjatë të gjithë periudhës raportuese.

Aktivitetet promovuese të realizuara gjatë kësaj periudhe në nivel shkolle paraqiten sa më poshtë:

Llojet e aktiviteteve	Nr. Aktivitete Mars – Qershor 2023
Shkolla 9 -vjeçare të vizituara	1967
Familje të nxënësve të klasave të 9-ta të kontaktuara	2676
Ditët e hapura në shkollë	330
Promovim në televizionet lokale	170
Pjesëmarrja në panairë	93
Takime me aktorë të tregut të punës/ ZP, bashki, biznes, shoqata	699
Postime në rrjete sociale (FB, Instagram, Tëiter, etj)	3363
Organizimin e aktiviteteve të këshillimit për karrierë	634
Pjesëmarrja e nxënësve të shkollës në konkurse	119
Të tjera	73

Ndërkohë, janë realizuar dhe një sërë aktiviteteve të organizuara në nivel qendror dhe rajonal, kryesisht të orientuara drejt konkurseve, panairëve dhe tavolinave të debatit, si nisma që synojnë rritjen e ndërgjegjësimit/informimit mbi dobinë e benefitet e arsimit dhe formimit profesional. Ndër to mund të përmendim:

a) International Food & Drink Expo 2023, Edicioni i 5-të

Panairi Ndërkombëtar FOOD & DRINK EXPO 2023, Edicioni i 5-të, u zhvillua në datat 23-25 maj 2023, me pjesëmarrës nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Bashkia Tiranë.

- Si pjesë e këtij panairi u organizua dhe Konkursi "Gastro Alb 6", i cili është konkursi më i rëndësishëm deri më tani për sektorin. Në këtë konkurs morën pjesë të 12 shkollat e mesme profesionale, që ofrojnë drejtimin hoteleri-turizëm dhe DMOAFP koordinoi të gjithë procesin e pjesëmarrjes së grupeve përkatëse nga secila shkollë. Fitues i këtij konkursi u shpall grupi nga shkolla e mesme profesionale "Hoteleri – Turizëm". Si pjesë e këtij panairi, AKPA u përfaqësua dhe në forumin "Ndikimi i Arsimit Profesional në sektorin e Turizmit".

b) Pjesëmarrja në Expo Turizëm 2023. Në vijim të marrëveshjes së bashkëpunimit që AKPA ka lidhur me Expocity Albania, do të zhvillohen një seri aktiviteteve të përbashkëta të cilat synojnë angazhimin e nxënësve të shkollave të AFP-së në drejtimet Hoteleri & Turizëm në botën e punës dhe profesionit. Në këtë kuadër, DMOAFP ka zhvilluar 2 takime informuese online në datë 27 dhe 30 Mars lidhur me aktivitetin, ku u shpjeguan mundësitë që ju ofrohen nxënësve përmes pjesëmarrjes në konkursin e paketave turistike që është zhvilluar në datën 8 prill, si dhe detajeve logjistike, me stafin e AKPA qendrore, përfaqësues të Expocity, si dhe shoqatave ndërkombëtare që operojnë në fushën e turizmit.

c) Workshopi përgatitor "Dita e vajzave", organizuar nga OeAD, u zhvillua në datë 20-21 Mars, me qëllim përgatitjen paraprake para organizimit të ditës së vajzave, e cila u mbajt në 27 Prill. Ky aktivitet synon nxitjen e përfshirjes së vajzave në arsimin dhe formimin profesional

Masa 2.1.4 Nxitet dhe forcohet novacioni, përmes sipërmarrjeve rinore dhe nga të rinjtë duke e vënë novacionin rinor në fokus të kuadrit ligjor dhe politikave publike të Start Up-eve, politikave të punësimit dhe mbështetjes së nismave si co-working spaces.

Gjatë periudhës raportuese, nëpërmjet Fondit Startup nga MiSHMS janë mbështetur 5 Bashki me suport financiar për zhvillimin e nismave për hapësira të përbashkëta pune (mbështetje infrastrukture dhe program). Konkretisht Bashkitë e mbështetura janë: Bashkia Malësi e Madhe, Bashkia Pukë, Bashkia Dimal, Bashkia Roskovec, dhe Bashkia Bulqizë.

Në dhjetor të vitit 2022 rezulton se, nëpërmjet Fondit Startup të parashikuar për këtë vit, janë mbështetur 29 startupe dhe 29 lehtësues.

Mbështetja për zhvillimin e startup-eve ka për synim:

- a) lehtësimin e krijimit, hyrjes në treg dhe ushtrimin e veprimtarisë së startup-eve;
- b) krijimin e një klime të favorshme për tërheqjen, përfshirjen dhe mbajtjen e talentit dhe burimeve njerëzore;
- c) lehtësimin dhe mbështetjen në aksesimin e burimeve financiare;
- ç) përfshirjen sociale dhe diversitetin në mbrojtje të vlerave demokratike.

Përmbledhje për këtë objektiv specifik

Institucionet kanë raportuar të gjithë masat që lidhen me objektivin specifik 2.1

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
6	2	4
100%	33%	67%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
4	2	2	0
100%	50%	50%	0%

Objektivi Specifik 2.2: Të rinjtë janë të informuar mirë për mundësitë arsimore të lidhura me tregun e punës dhe ju mundësohet i mësuar cilësor si në arsimin formal ashtu edhe në atë joformal duke kontribuar në zhvillimin e kompetencave, aftësive dhe virtyteve të tyre.

Masa 2.2.1 Mbështeten të rejat dhe të rinjtë në pikat kritike të zhvillimit, si kalimi në shkollën e mesme të lartë dhe kalimi nga shkolla në tregun e punës ose në studimet e nivelit universitar, me këshillim dhe informacione, që lidhin përzgjedhjen e fushës së arsimimit me mundësitë në tregun e punës, në bashkërendim me masat e parashikuara në Strategjinë Kombëtare të Arsimit 2021-2026.

Politikat arsimore në arsimin parauniversitar, Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021-2026 dhe reforma e kurrikulës së bazuar në kompetenca, kanë vënë në fokus edukimin dhe orientimin në karrierë të nxënësve, duke synuar mbështetjen e tyre për t'u orientuar dhe për të bërë zgjedhje dhe për të marrë vendime të mirëinformuara, si dhe për t'i mbështetur ata në tregun e arsimit apo në tranzicionin e sistemit arsimor.

Kurrikula e bazuar në kompetenca, që po zbatohet në të gjithë arsimin parauniversitar synon që nxënësit të zhvillojnë aftësitë e të nxënit gjatë gjithë jetës. Në arsimin bazë (klasat 1-9) dhe arsimin e mesëm të lartë (klasat 10-12), njohuritë e integruara në lëndë të ndryshme, si qytetaria, gjuha shqipe etj., dhe aftësitë që nxënësit zhvillojnë, i udhëheqin ata në procesin e njohjes së interesave, potencialit dhe nevojave të tyre, i ndihmojnë të zbulojnë rëndësinë e secilit profesion, të orientohen për të menduar në të ardhmen, për të menduar mirë, për t'u orientuar drejt zgjidhjes së problemit të tyre dhe aftësitë sipërmarrëse.

Gjithashtu, në arsimin e mesëm të lartë, rreth 12 module profesionale, si pjesë e kurrikulës me zgjedhje, synojnë zhvillimin e aftësive profesionale dhe sipërmarrëse të nxënësve. Moduli "Edukimi në karrierë" është një lëndë që i kushtohet tërësisht orientimit të nxënësve në karrierën e tyre, e cila ofrohet në arsimin e mesëm të lartë si pjesë e kurrikulës me zgjedhje. Kjo lëndë ka 1 orë/javë ose 36 orë në vit.

Krahas mbështetjes që ofron kurrikula për edukimin në karrierë të nxënësve, orientimi në karrierë i nxënësve mbështetet edhe nëpërmjet planifikimit dhe zhvillimit të aktiviteteve kurrikulare dhe jashtëshkollore, me pjesëmarrjen dhe angazhimin e mësuesve, drejtuesëve të shkollave, shërbimit psiko-social në shkollë, si dhe bashkëpunimit e partneritetit me partnerë socialë, si prindërit, bizneset, pushteti vendor, institucione të tjera arsimore, organizata të tjera etj.

Vëmendje e veçantë i kushtohet dy pikave të tranzicionit, kalimit nga klasa e 9-të në arsimin e mesëm të lartë dhe kalimi nga klasa e 12-të në arsimin e lartë ose tregun e punës.

Me fokus kryesor forcimin e drejtimit të karrierës për nxënësit e klasës së 9-të, Ministria e Arsimit dhe Sportit ka miratuar "Udhëzimin për orientimin në karrierë për nxënësit e klasës së 9-të", nr. 246/1, datë 13.01.2023, i cili po zbatohet aktualisht në të gjitha shkollat 9-vjeçare. Udhëzuesi synon të mbështesë shkollat në planifikimin dhe kryerjen e aktiviteteve të orientimit në karrierë me nxënës të klasës së 9-të.

Në secilën shkollë është caktuar një koordinator i orientimit në karrierë, i cili në bashkëpunim me mësuesit, punonjësit e shërbimit psiko-social, drejtuesit e shkollës, prindërit dhe anëtarët e tjerë të komuniteteve mbështesin edukimin dhe orientimin në karrierë të nxënësve.

Aktivitetet e orientimit të karrierës në shkolla synojnë të sigurojnë që nxënësit të jenë të mirëinformuar, të ndihen të mbështetur për ta bërë sa më efektiv kalimin nga arsimi 9-vjeçar në arsimin e mesëm dhe të lartë dhe të ndjekin me sukses rrugët e tyre të të mësuarit gjatë gjithë jetës. Aktivitetet për orientim në karrierë përfshijnë ditët e karrierës, bisedat me prindërit, vizitat në institucionet arsimore dhe të zhvillimit profesional, aktivitete që mbështesin zhvillimin socio-emocional të nxënësve etj.

Në arsimin e mesëm e të lartë, duke e njohur rëndësinë e orientimit në karrierë për nxënësit, shkollat kryejnë aktivitete të ndryshme kurrikulare dhe jashtëshkollore, përmes angazhimit dhe punës ekipore, për të informuar nxënësit dhe për të mbështetur zgjedhjet dhe vendimet e tyre në lidhje me arsimimin e mëtejshëm dhe përgatitjen për tregun e punës. Duke filluar nga klasa e 10-të e në vazhdim, por veçanërisht në klasën e 12-të, zhvillohen seanca informuese me nxënës dhe prindër për lëndët me zgjedhje dhe provimet. Organizohen ditë të hapura informimi në universitete, panairë karriere, vizita në kompani të ndryshme, panair pranë Dhomës së Tregtisë (Punë dhe Studim) etj.

Shërbimi psiko-social në shkolla luan një rol të rëndësishëm nëpërmjet mbështetjes që u ofron nxënësve në përpjekjet e tyre për të kapërcyer sfidat, për të njohur dhe kuptuar veten për sa i përket interesave, aftësive, pikave të forta dhe të dobëta, mundësive për përmirësim duke i mbështetur ata gjatë gjithë tranzicionit dhe karrierës së tyre.

Forcimi i orientimit në karrierë në arsimin parauniversitar mbështetet nëpërmjet trajnimeve dhe zhvillimit profesional të kapaciteteve të shkollave dhe të zyrave arsimore vendore dhe rajonale.

Në vijim, në kuadër të projektit Qendro, UNICEF ka mbështetur Ministrinë e Arsimit dhe Sportit (MASH) në zhvillimin e: “Propozimet e Politikave për Forcimin e Edukimit dhe Udhëzimit në Karrierë në Shqipëri” që jep rekomandime konkrete se si të përmirësohet karriera. Udhëzim në Shqipëri duke u mbështetur në pikat e forta aktuale dhe duke shfrytëzuar mundësitë e disponueshme; në zhvillimin e paketës së trajnimit “Shkathtësitë e zhvillimit të karrierës për shekullin 21” dhe janë trajnuar më shumë se 500 staf të shkollës si mësues, psikologë dhe punonjës socialë të shkollës, koordinatorë të karrierës; “Rishikimi i kurrikulës parauniversitare” për të identifikuar të gjitha fushat se si të përmirësohet dhe promovohet orientimi dhe edukimi në karrierë. UNICEF-i ka mbështetur MASH-in për zhvillimin e “Udhëzimit të Ministrisë së Arsimit për Orientimin në Karrierë në klasën e 9-të” që është miratuar që prej datës 13.01.2023.

Gjithashtu, në kuadër të projektit “Qëndro” të financuar nga qeveria italiane u ngritën 4 Qendra Burimore në 4 shkolla në Kukës, Tiranë, Kamëz dhe Durrës, ku nxënësit do të kenë mundësinë të kenë sesione të ndryshme mbi Edukimin në Karrierë nëpërmjet projektit: “C’do të bëhesh kur të rritesh?” zbatuar nga organizata për të rinjtë Partnerë për Fëmijët. Ky projekt financohet edhe në kuadër të thirrjes së dytë të hapur të Agjencisë Kombëtare të Rinisë për OSHC-të dhe organizatat rinore.

Masa 2.2.2 Promovohet përdorimi i sigurt i teknologjive të reja dhe mbështetet përvetësimi i aftësive dhe kompetencave digjitale të shekullit të 21-të për të rinjtë, si në sistemin arsimor të përgjithshëm dhe atë profesional ashtu edhe në sistemin e trajnimeve formale dhe jo-formale

Programi "Shkollat e Shekullit 21" të British Council në Shqipëri ka qenë një ndër pionierët në promovimin e përdorimit të teknologjive të reja dhe zhvillimin e aftësive dhe kompetencave digjitale të shekullit të 21-të në sistemin arsimor. Fokusi kryesor i këtij programi është rritja e kapacitetit të drejtorëve të shkollave dhe mësimeve në trajtimin e nxënësve për mendim kritik, zgjidhjen e problemeve dhe shkathtësitë digjitale, duke përfshirë njohuritë praktike të kodimit.

Ky program ka filluar të zbatohet me sukses që nga viti 2018, duke u përdorur në të gjitha shkollat e mesme të ulëta në Shqipëri. Financimi për këtë projekt ka ardhur nga Qeveria e Mbretërisë së Bashkuar. Një pjesë e rëndësishme e këtij programi është përdorimi i pajisjeve mikro:bit, një lloj kompjuteri xhepi që lejon nxënësit të programojnë dhe përdorin aftësitë e tyre digjitale për zgjidhjen e problemave në të gjitha lëndët.

Trajnimi i mësimitdhënësve për përdorimin e pajisjeve mikro:bit dhe kodimin është ofruar në mënyrë online përmes një platforme të posaçme në Moodle dhe është zhvilluar nga ekspertë britanikë dhe lokale të British Council. Pjesëmarrja në trajnim mund të jetë fizike ose online, duke përfshirë një version self-pace ose autodidakt, të cilat janë të akredituara nga ASCAP.

Ky program trajnimi për mësimitdhënësit përfshin një varg modulesh, duke filluar nga njohja e mendimit kritik dhe zgjidhjes së problemeve, deri te përdorimi i pajisjeve mikro:bit për krijimin e projekteve të shkollës. Në fund të trajnimit, mësimitdhënësit mund të fitojnë një certifikatë duke kaluar një test online dhe duke demonstruar aftësitë e tyre të fituara në praktikë në klasë.

Për mësimitdhënësit dhe drejtorët e shkollave, programi ka përfshirë sesione trajnuese në fusha të ndryshme, përfshirë ndërtimin e një ambienti përkrahës për aplikimin e njohurive, themelimin e klubeve të kodimit dhe certifikimin e mësimitdhënësve. Programi përfshin edhe një komponent mentorimi, ku pjesëmarrësit mbështeten gjatë një periudhe 12-javore nëpërmjet resurseve dhe shembujve të praktikave më të mira. Vizitat mentoruese përfshijnë shqyrtimin e planeve mësimore, projektin e shkollës dhe krijimin e klubeve të kodimit në shkolla.

Masa 2.2.3 Mbështeten dhe zhvillohen programe të seksioneve sportive amatore, arteve, artizanatit dhe aktiviteteve të tjera jashtë-kurrikulare që synojnë zhvillimin e aftësive për jetë të shëndetshme, me fokus të veçantë tek të rejtat.

➤ Programi Jashtë Orarit Mësimor

Në vitin 2022, Qeveria Shqiptare në bashkëpunim të ngushtë me UNICEF-in konceptoi Programin Kombëtar për Aktivitetet Jashtëshkollore (“Programi Kombëtar për Aktivitetet Jashtë Orarit Mësimor (JOM)”). Ky program gjithëpërfshirës përfshin fusha tematike si: arti, zejet, teknologjia, mjedisi dhe bujqësia, sporti dhe mirëqenia. I krijuar për të zgjeruar horizontet dhe për të ofruar përvoja të ndryshme mësimore, ky Program Jashtëshkollor përfshin disiplina si: piktura, muzika, kori, teatri, zejet, teknologjia, sporti dhe permakultura.

Programi Kombëtar i Aktiviteteve Jashtë Orarit Mësimor (JOM) është nisma më e re e Ministrisë së Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, e zbatuar në bashkëpunim me Ministrinë e Arsimit dhe Sportit. Kjo ndërhyrje ofron kohë shtesë mësimi dhe mundësi për zgjerimin e horizonteve, si dhe përvoja të ndryshme mësimore për fëmijët dhe të rinjtë. JOM pritet të sjellë disa përfitime për pjesëmarrësit, duke përfshirë rezultate më të larta mësimore; rritje të aftësive jetësore dhe profesionale; dhe gjasa më të ulëta të përdorimit të alkoolit ose drogës.

Programi JOM organizohet në dy nivele, duke përshtatur kurse sipas nivelit të aftësive: kurset e nivelit të parë janë të disponueshme për të gjithë nxënësit e interesuar nga të gjitha ciklet, ndërsa

kurset e nivelit të dytë ofrojnë klasa të specializuara për nxënësit e ciklit të mesëm të ulët dhe të mesëm të lartë, të cilët tregojnë përkushtim, talent dhe arrijnë rezultate të shkëlqyera.

Niveli i parë i programit JOM ka filluar të zbatohet në Janar 2023 gjatë gjysmës së dytë të vitit shkollor 2022-2023. Programi ofrohet pa pagesë dhe është i aksesueshëm për të gjithë fëmijët dhe të rinjtë nga klasa e parë deri në të dymbëdhjetën në 200 shkolla pilot në të gjithë Shqipërinë. Programi po zbatohet në formën e lëndëve me zgjedhje në mjediset e shkollës dhe zhvillohet nga mësuesit e së njëjtës shkollë, rregullisht (dy herë në javë) gjatë gjithë vitit shkollor. Në total, përgjatë 2023, u hapën 1041 kurse tematike në 8 disiplina (pikturë, muzikë, kor, teatër, artizanat, teknologji, sport dhe permakulturë), duke angazhuar mbi 644 mësues dhe duke përfshirë më shumë se 10.000 nxënës në sistemin parauniversitar.

Niveli i dytë i programit JOM do të ketë disa dallime me nivelin e parë pasi do të përbëhet nga kurse më të avancuara. Kurset e nivelit të dytë do të mbahen në qendra të specializuara, të përzgjedhura sipas kriterëve të aksesueshmërisë dhe përshtatshmërisë, kurse klasat do të zhvillohen nga ekspertë të veçantë të çdo kursi tematik. Studentët që ndjekin kursin e nivelit të dytë në një fushë të caktuar tematike do të kenë mundësi të ndjekin kursin e nivelit të parë në të njëjtën fushë. Niveli i dytë i programit JOM pritet të fillojë të zbatohet në vitin 2024.

Një tjetër aktivitet, për të promovuar potencialin rinor të anëtarëve të Këshillit Vendor Rinor, dhe jo vetëm, në muajin nëntor, u zhvilluan takime të ndryshme me të rinjtë e Lushnjës, Roskovecit, Korçës, Vlorës, Beratit, Tropojës Dibrës, Burrelit, Bulqizës, Kolonjës dhe Kamzës, së bashku me kryeministrin dhe kryebashkiakët, me qëllim zhvillimin e bashkëbisedimeve me të rinjtë. U diskutua konkretisht rreth teknologjisë, arteve, zejeve, sportit dhe angazhimit që të rinjtë kanë ndërmarrë për të kontribuar drejtpërdrejtë në përmirësimin e qytetit ku jetojnë, duke përgatitur dhe projekte konkrete. Vizita në Qytezën e Fëmijëve në Korçë, një qendër multifunksionale për fëmijët dhe të rinjtë, kishte në fokus Programin Jashtë Orarit Mësimor, i cili do t'u japë mundësinë fëmijëve dhe të rinjve të kalojnë kohë produktive gjatë kohës së lirë pas shkolle, në fusha të ndryshme si teknologji, arte, zejet, sport dhe kopshte të gjelbra. Kurse në takimin me të rinjtë e KVR-ve të Beratit u theksua përfshirja e tyre në proceset politikëbërëse lokale dhe qendrore. Gjithashtu, edhe në Kamzë u mbajt një bashkëbisedim i hapur me të rinjtë, për të dëgjuar çdo ide dhe koment që ata kanë, për të rritur cilësinë e jetesës në komunitetin ku jetojnë dhe përfaqësuar zërin e të rinjve në Këshillin Vendor Rinor, Njëjtë siç u përfshinë në konsultimin për hartimin e Strategjisë Kombëtare të Rinisë 2022-2029.

➤ Ekipet Sportive

Gjatë periudhës raportuese ka vijuar zbatimi i Programit të Ekipeve Sportive. Në Qershor të vitit 2023 rezulton se, janë organizuar 562 ekipe sportive në disiplinat volejboll dhe basketboll, për vajza dhe djem të arsimit parauniversitar. Kanë filluar trajnimet nën drejtimin e Komitetit Olimpik Shqiptar me mbështetjen e Ministrit të Shtetit për Rininë dhe Fëmijët. Ky program ka si qëllim të promovojë jetën e shëndetshme sportive, të largojë të rinjtë nga zakonet jo të mira që sjellin pasivitet në jetën e tyre sociale, si dhe t'i ndihmojnë ata që të shpenzojnë kohën pas orarit mësimor në mënyrë cilësore. Prej fillimit të kampionatit, në mars të vitit 2023 e deri në finalet e organizuara gjatë muajit qershor, janë bërë 454 ndeshje në rang qarku, rang kombëtar dhe finalet. Në fund të

kampionatit dhe pas kualifikimeve me plot 90 ndeshje, u organizuan në Farkë dhe në Fllakë finalët e volejbollit dhe basketbollit për vajza dhe djem, në qershor 2023, ku u shpallën fituesit në secilën kategori. Gjatë muajve janar dhe shkurt të këtij viti janë organizuar ndeshje miqësore nga Bashkitë brenda qarkut.

Janë zhvilluar trajnimet e mësuesve në basketboll dhe volejboll, ku morën pjesë 102 mësues në volejboll dhe 160 në basketboll. Më pas u bënë trajnime edhe nga federatat ndërkombëtare të këtyre sporteve ku morën pjesë dhe u certifikuan 170 mësues për secilin sport. Për mbarëvajtjen e ndeshjeve janë trajnuar edhe 76 arbitra të rinj në volejboll dhe 68 në basketboll.

Për periudhën raportuese, rreth 8500 vajza dhe djem, të cilët aktualisht ndjekin studimet në shkollat 9-vjeçare dhe gjimnaze janë përfshirë në ekipet sportive, si dhe janë angazhuar rreth 300 trajnerë të këtyre disiplinave. Nga këta 4854 vajza dhe djem janë vetëm në shkollat e mesme dhe për ta janë angazhuar 161 trainerë.

Gjatë muajit Qershor filluan regjistrimet e ekipeve të reja për vitin shkollor 2023-2024. Aktualisht janë angazhuar 574 ekipe, 294 trainerë në 224 shkolla me një numër nxënësish prej 7863.

Më 10 dhjetor të 2022 u realizua ceremonia hapëse e Programit Kombëtar të Ekipeve Sportive, që përfshiu mbi 10 mijë nxënës të 700 skuadrave të volejbollit e basketbollit nga e gjithë Shqipëria, të cilët tashmë kanë filluar stërvitjet për t'u përgatitur për kampionatet sportive dhe janë pajisur me uniformat e tyre sportive. Pjesë e kësaj feste u bënë dhe mbi 22 mijë pjesëmarrës, prindër, gjyshër dhe mbështetës të ekipeve sportive si dhe 350 trajnerë të palodhur që stërvitin me pasion dhe energji fëmijët dhe të rinjtë shqiptarë. Ky ishte vetëm fillimi i këtij projekti, pasi vitin e ardhshëm të rinjtë e përfshirë do të marrin pjesë në kampionatet që do të zhvillohen në nivel bashkie, qarku dhe nivel kombëtar për volejboll dhe basketboll.

Në ndihmë të organizimit të këtij eventi, një kontribut të veçantë dhanë dhe 150 të rinj vullnetarë nga shkolla të ndryshme të vendit. Ky program iu ofron të rinjve mundësinë që në orët mbas mësimit të përfshihen në aktivitete sportive të organizuara në volejboll dhe basketboll, duke u larguar kështu nga zakonet jo të mira që sjellin pasivitet si dhe duke promovuar mirëushqyerjen për jetesën e shëndetshme.

➤ Fushat e përparësisë së Thirrjes nr. 2 të AKR-së

Thirrja e II-të e AKR-së, nëpërmjet përcaktimit të fushave të përparësisë, ka synuar adresimin e prioritetëve të Strategjisë Kombëtare të Rinisë dhe konkretisht, e lidhur me këtë masë është, përcaktimi i një prej tre fushave të përparësisë “Mbështetja mirëqenies aktive, të shëndetshme, fizike, sociale, kulturore dhe mendore të të rinjve”.

➤ Aktivitete të tjera

Më 28 dhjetor 2022, në kuadër të nismës “I Riu i Muajit”, Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, së bashku me Agjencinë Kombëtare të Rinisë, organizuan një mbrëmje e cila promovoi, modele suksesi e të rinj të talentuar, si pjesë e nismës “I Riu i Muajit”. Të ftuarit e nderit ishin të rinjtë e përzgjedhur si modele frymëzimi përgjatë vitit 2022, personalitete të ndryshme të artit, sportit dhe kulturës, si edhe miq e familjarë të të rinjve.

Përgjatë mbrëmjes u bë ndarja e çmimeve për secilin prej të rinjve të talentuar të pranishëm. Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, pasi dha çmimet, përgëzoi të 12-të të rinjtë për arritjet e tyre dhe u uroi suksese të mëtejshme, duke i mbështetur ata në rrugëtimin e tyre.

Në datën 25, 26 Shkurt 2023 me organizimin e Federatës Shqiptare të Çiklizmit dhe mbështetje nga Bashkia Tiranë, Ministria e Arsimit dhe Sportit, dhe Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, u mbajt aktiviteti “Tirana Cross Country”, me pjesëmarrjen e 200 nxënësve të 16 shkollave 9-vjeçare të qytetit të Tiranës, me qëllim promovimin e çiklizmit për një jetë të shëndetshme. Të gjithë pjesëmarrësit pedatuan nga Bashkia Tiranë deri në afërsi të Kodrave të Liqenit Artificial, ku edhe filloi gara për djem dhe vajza në disiplinën Mountain Bike.

Fushata të tilla promovuese të të rinjve të suksesshëm dhe jo vetëm, synojnë dhënien e shembujve sa më pozitivë në shoqëri, rrjetëzimin mes të rinjve dhe rritjen e aktivizimit të tyre në jetën sociale, ekonomike dhe politike të vendit.

Përmbledhje për këtë objektivin specifik 2.2

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
3	0	3
100%	0%	100%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
3	2	1	0
100%	67%	33%	0%

Objektivi Specifik 2.3: Të rinjtë, në të gjitha kushtet dhe situatat, përfaqësojnë një fokus të veçantë në aftësim, punësim, sipërmarrje dhe politika punësimi që ofrojnë një shumëllojshmëri të modaliteteve specifike rinore për rritjen e mbështetjes për ta në tranzicionin nga sistemi arsimor drejt tregut të punës dhe moshës madhore.

Masa 2.3.1 Nxiten punët e denja dhe të përshtatshme për të rejat dhe të rinjtë përmes politikave të punësimit, miqësore dhe të orientuara nga të rinjtë, që kontribuojnë në krijimin e vendeve të punës për të rejat dhe të rinjtë dhe që sigurojnë qasje novative dhe digjitale në informacionet mbi të drejtat dhe përgjegjësitë e punësimit

Gjatë 6 mujorit të parë të vitit 2023 rezultojnë rreth 10,000 punëkërkues të papunë të grupmoshës 15-29 vjeç, të cilët janë përfshirë në programet aktive të tregut të punës. Numri më i lartë i të rinjve paraqitet në punësim dhe formim, ndërsa pjesëmarrja në programet e nxitjes së punësimit mbetet e kushtëzuar nga fondet në dispozicion për këto programe.

Pu.pa 15-29 vjeç pjesëmarrës në Programet Aktive të Tregut të Punës

	6 mujori 2023
Punësim (nëpërmjet zyrave të punës)	5,997
Nxitje punësimi (PNP)	826
Formim Profesional	4,096
Total PATP	10,919

AKPA, nëpërmjet kanaleve të saj të komunikimit promovon në mënyrë të vazhdueshme rastet e suksesit të të rinjve, të cilët pas trajtimit me shërbime apo programe integrohen në mënyrë të qëndrueshme dhe të suksesshme në tregun e punës. Gjatë periudhës raportuese, janë publikuar nga AKPA 24 video dhe 19 postime të tjera me rastet e suksesit të të rinjve.

Zbatimi i sistemit të paralajmërimit të hershëm në shkollat profesionale (projekt në bashkëpunim me UNICEF)

AKPA në bashkëpunim me UNICEF Shqipëri po starton projektin "Zbatimi i Sistemit të Paralajmërimit të Hershëm dhe të nxënimit socio-emocional në shkollat e arsimit profesional për parandalimin e braktisjes së shkollës". Është zhvilluar event i lancues i projektit: Ngritja e sistemit parandalues për braktisjen dhe të nxënimit socio - emocional në arsimin profesional.

Në vijim të eventit startues të këtij projekti, nga UNICEF Shqipëri në bashkëpunim me AKPA, u zhvilluan dhe trajnime të parë, të ndarë në tre grupe:

Gjatë periudhës prill-qershor 2023 janë zhvilluar 2 sesione trajnuese me pjesëmarrjen e nëndrejtorëve, psikologut, punonjësit social, koordinatorit të orientimit të karrierës, koordinatorit të trajnimit të mësuesve, koordinatorit të gjurmimit, si dhe përfaqësues nga administrata e konvikteve të shkollave të mesme profesionale.

Nëpërmjet analizimit të faktorëve të riskut, treguesve, do të ngrihet dhe zbatohet një sistem i parandalimit të hershëm të braktisjes së shkollave, nëpërmjet ngritjes së grupeve të punës, ku çdo person përgjegjës do të ketë rol të përcaktuar dhe do të kontribuojnë në parandalimin e këtij fenomeni.

Përmbledhje për objektivin specifik 2.3

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
4	3	1
100%	75%	25%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
1	0	1	0
100%	0%	100%	0%

QËLLIMI POLITIK III – Mirëqenia dhe Përfshirja

Mirëqenia aktive, e shëndetshme, fizike, sociale dhe mendore e të rejave / rinjve. Siguria, mbrojtja dhe përfshirja e të rejave/ të rinjve, në të gjithë diversitetin e tyre, veçanërisht për ata të rinj që janë në situatë rreziku apo mënjanimi social (vulnerabiliteti).

Qëllimi i Politikave I, ka në përmbajtje të tij 3 Objektiva Specifike dhe 15 Masa, nga të cilat 10 fillojnë zbatimin e tyre gjatë periudhës raportuese. Ky qëllim politik zërthehet në masa që lidhen me mbrojtjen dhe sigurinë e të rinjve, duke përfshirë dhe hapësirën digjitale, gjithëpërfshirjen, tolerancën dhe të drejtat e njeriut dhe të pakicave, mirëqënien dhe shërbimet miqësore, shëndetin mendor dhe psikologjik, shëndetin riprodhues, programet e strehimit dhe hapësirave publike për të rinjtë.

Përmbledhje për Qëllimin Politik 3

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
15	5	10
100%	33%	67%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
10	4	1	5
100%	40%	10%	50%

Më poshtë paraqitet një panoramë e detajuar mbi hapat konkretë të ndërmarrë gjatë periudhës raportuese, me qëllim realizimin e masave të parashikuara për secilin objektiv specifik.

Objektivi specifik 3.1. Mbrojtja mbështetja dhe siguria e të rejave dhe të rinjve, veçanërisht e atyre në situatë rreziku, në vendin ku jetojnë dhe hapësirën digjitale

Masa 3.1.1 Bashkërendohet zbatimi i Strategjive dhe programeve Kombëtare të Mbrojtjes dhe Sigurisë me një fokus të veçantë tek prezenca virtuale e të rinjve online, krijimi i hapësirave të sigurta, krimi kibernetik dhe bullizmi online (digjital).

Kjo masë konvergjon me qëllimet dhe objektivat specifike të Strategjisë Kombëtare për Sigurinë Kibernetike 2020-2025, sa i përket internetit të sigurt dhe mbrojtjes së fëmijëve dhe të rinjve online, ku në kuadër të kësaj Strategjie dhe Strategjisë Kombëtare të Rinisë, AKCESK, gjatë periudhës raportuese, ka hartuar materiale trajnimi dhe ka organizuar aktivitete, me qëllim ndërgjegjësimin dhe rritjen e kapaciteteve sa i përket sigurisë dhe mbrojtjes së fëmijëve në internet, për fëmijët, prindërit, mësuesit dhe punonjësit socialë të Njësive për Mbrojtjen e Fëmijëve.

AKCESK në bashkëpunim me “International Telecommunication Union, në kuadër të pilotimit të Projektit Global të ITU, “Creating a Safe and Prosperous Cyberspace for Children”, kanë vazhduar me implementimin e fushatave të ndërgjegjësimit për të edukuar, fuqizuar dhe këshilluar fëmijët, punonjësit për mbrojtjen e fëmijëve dhe prindërit, lidhur me kërcënimet me të cilat mund të përballen në internet. AKCESK në bashkëpunim dhe me Agjencinë Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës (ASHDMF), në datat 9, 10 dhe 13 Mars 2023 realizoi disa trajnime online me temë “Mbrojtja e fëmijëve në internet dhe higjiena kibernetike”, ku u trajnuan punonjësit e Njësive për Mbrojtjen e Fëmijëve në Bashkitë Dibër, Klos, Tiranë dhe Lushnje.

AKCESK do të vazhdojë punën në bashkëpunim me institucionet përkatëse për ngritjen e mekanizmave ndërvepruese ndërinstucionale dhe organizimin e fushatave të ndërgjegjësimit dhe trajnimeve, për sigurinë online të fëmijëve dhe të rinjve, si detyrë funksionale dhe në kuadër të përmbushjes së objektivave të Strategjisë Kombëtare për Sigurinë Kibernetike 2020-2025.

Ministria e Arsimit dhe Sportit, në kuadër të kësaj mase dhe në bashkëpunim me Autoritetin Kombëtar për Çertifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike (AKCESK), kanë krijuar një faqe të posaçme për raportimin e përmbajtjeve të paligjshme gjatë shfletimit në internet². Ky shërbim synon të ndihmojë fëmijët dhe të rinjtë të raportojnë lidhje të paligjshme/të dëmshme, që hasen gjatë shfletimit në internet. Raportimet trajtohen me konfidencialitet të plotë nga autoritetet përgjegjëse për të ndërmarrë veprimet e duhura, si dhe për të marrë masa të menjëhershme ndaj këtyre përmbajtjeve.

Në faqen zyrtare të MAS-it, dhe institucioneve vartëse të saj, që lidhen me portalin online www.cesk.gov.al të AKCESK-ut, është vënë në funksion shërbimi “Raportoni përmbajtje të paligjshme”, për bllokimin e aksesit në faqet e internetit me përmbajtje të paligjshme.

Bazuar në dokumentin “Kudri evropian për kompetencën dixhitale të mësuesve, DigComEdu1”, në kuadrin e kompetencave të TIK për mësuesit (ICT CFT, versioni 3) ASCAP-i ka hartuar:

- Modulet dhe materialet për trajnimin e mësuesve:
- Qytetaria dixhitale dhe siguria në internet në mjediset dixhitale.

ASCAP ka zhvilluar dokumentin “Standardet profesionale të mësuesit për përdorimin e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit”, i cili pjesërisht synon të kuptojë parimet bazë të sigurisë kibernetike, të edukimit mediatik dhe informacionit.

Për funksionimin e shërbimit psiko-social janë miratuar dy dokumente, të cilat trajtojnë edhe situatat e dhunës, bullizmit dhe abuzimit online në shkolla:

- Praktika e punës së shërbimit psiko-social;
- Parimet e përgjithshme etike të shërbimit psiko-social.

---

² <https://cesk.gov.al/raporto/>

Shërbimi psiko-social zhvillon pyetësorë në lidhje me perceptimin e bullizmit dhe dhunës në shkollë nga nxënësit, si dhe organizon sesione informuese për nxënësit për abuzimin online dhe bullizmin online në shkollë.

Gjithashtu, gjatë periudhës raportuese, janë zhvilluar konkurse dhe projekte me temën “Siguria në Internet”, si dhe Olimpiada e TIK-ut, si mundësi për të zbuluar talente në TIK. Janë krijuar platforma dhe janë trajnuar rreth 1200 mësues të TIK-ut për përdorimin e këtyre platformave, të cilat synojnë përdorimin e përmbajtjes digjitale brenda kurrikulës me kompetenca, për përdorimin e TIK-ut në procesin e mësimdhënies dhe për sigurinë kibernetike.

Mësuesit e shkollës janë gjithashtu të trajnuar dhe të përgatitur për të rritur sigurinë e fëmijëve përmes:

- Hartimit të rregullave shkollore për rritjen e sigurisë së fëmijëve në shkollë;
- Krijimit të videove ndërgjegjësuere nga nxënësit e shkollave për sigurinë kibernetike.

Marrja e hapave për zbatimin e mëtejshëm të kësaj mase do të shtrihet në gjithë periudhën e parashikuar në Strategjinë Kombëtare të Rinisë.

Gjithashtu, për periudhën raportuese, Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijëve (ASHMDF), në bashkëpunim me strukturat e mbrojtjes së fëmijëve dhe organizatat e shoqërisë civile, kanë zhvilluar disa trajnime për rritjen e ndërgjegjësimit mbi rreziqet kibernetike gjatë lundrimit në internet. Moduli i trajnimit ishte “Higjena Kibernetike dhe Mbrojtja e Fëmijëve në Internet”. Trajnimet u zhvilluan me pjesëmarrjen e 55 profesionistëve (PMF të bashkive, punonjës social dhe psikologë shkollorë, anëtarë të GTN-ve.), nga katër bashki të vendit, përkatësisht Dibër, Klos, Tiranë dhe Lushnje.

Në kuadër të ditës botërore të Internetit të Sigurt, ASHDMF-ja, në bashkëpunim me Shërbimin Social Shtetëror, Shkollën “Qemal Stafa”, Bashkia Tiranë, organizoi në Qendrën “Tumo” dhe Qendrën e Dialogut të Hapur, një aktivitet ndërgjegjësues lidhur me mbrojtjen e fëmijëve gjatë lundrimit në internet.

ASHDMF-ja ka koordinuar me bashkitë dhe NjMF realizimin e aktiviteteve ndërgjegjësuere në shkolla dhe qendra komunitare lidhur me sigurinë kibernetike, me pjesëmarrjen e 30 fëmijëve.

Njëkohësisht, ASHDMF-ja ka realizuar takime sensibilizuese dhe ndërgjegjësuere me fëmijë të shkollave 9 vjeçare “Selim Alliu” në Bashkinë Dibër dhe Shkolla “Riza Apahiu” në Bashkinë Kukës, ku moren pjesë 72 fëmijë dhe 10 mësues. Qëllimi i këtyre takimeve ishte ndërgjegjësimi dhe informimi mbi ngacmimet, abuzimet apo edhe format e ndryshme të dhunës online ndaj fëmijëve.

Me zhvillimin e teknologjisë, tashmë 94.4% e të rinjve kanë akses në internet dhe bashkë me këtë vijnë edhe efektet anësore të saj. Për të minimizuar të gjitha këto problematika, si dhe në kuadër të ditës ndërkombëtare të internetit të sigurt, Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, ka ndërmarrë një nismë të re, për krijimin e një manuali për internetin e sigurt nga vetë të rinjtë.

Në kuadër të kësaj nisme, nga MSHRF dhe AKR, në datë 22 Shkurt 2023 u zhvillua një takim online për prezantimin e manualit “Trajnimi Mbi Internetin e Sigurt tek të rinjtë e Këshillave

Vendor Rinor”. Në takim morën pjesë mbi 100 përfaqësues nga 54 Këshilla Vendorë Rinorë, ku u diskutua për problematikat që hasin fëmijët dhe të rinjtë në internet, si dhe hapat për krijimin e manualit.

Masa 3.1.2 Fuqizohen programet që trajtojnë çështjet e rreziqet e sigurisë, me të cilat përballen të rejtat dhe të rinjtë e trafikuar, rreziqet e formave të ndryshme të krimit dhe, parandalimi dhe luftimi i dhunës seksuale me bazë gjinore dhe dhunës nga partneri ndaj grave të reja dhe parandalimi i trafikimit të qenieve njerëzore/të rinjve

Në kuadër të zhvillimit të fushatave të komunikimit dhe ndërgjegjësimit, gjatë vitit 2022, Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit filloi zbatimin e programit “Siguria e të rinjve” në të gjitha qarqet e vendit, nga punonjës policie të trajnuar si trajnerë.

Në një vit shkollor ky program zbatohet në 1298 shkolla, prej të cilave 1192 shkolla publike dhe 106 shkolla jo-publike, dhe përfitues janë rreth 25.800 nxënës.

Gjatë periudhës raportuese, me punonjësit e policisë, të caktuar për zbatimin e këtij Programi janë zhvilluar disa trajnime, e cila i aftëson që të zhvillojnë edhe tema të tjera si: Siguria Rrugore, Bullizmi, Krimi kompjuterik, Dhuna në familje etj.

Krijimi i funksionit të veçantë organik të Ndhmës Specialistë të Policimit në Komunitet (NSPK) për Edukimin dhe Punën me të Rinjtë ka përmirësuar dukshëm zbatimin e fushatave sensibilizuese nga PSH, ku për vitin 2022 janë zhvilluar temat si më poshtë:

- Kundër dhunës në shkolla dhe trafikimit.
- Droga, Alkooli dhe Duhani, - viti akademik 2022-2023.
- Bulizmit dhe bulizmit kompjuterik, krahas temave të bëra si,
- Siguria Rrugore dhe Siguria në shkollë, duke përfshirë bulizmin në përgjithësi dhe atë kibernetikë në veçanti.

Janë 60 Ndhmës Specialistë të Policimit në Komunitet të trajnuar mbi Aftësitë e Komunikimit dhe Prezantimit dhe përgatitjen për fushatat e ardhshme.

Gjithashtu, në kuadër të zhvillimit të fushatave të komunikimit dhe ndërgjegjësimit, prej vitesh zbatohet Programi “Edukimi, ndërgjegjësimi dhe reduktimi i kërkesës për drogë dhe substanca të tjera të rrezikshme”, në shkollat 9 –vjeçare.

Në një vit shkollor ky program zbatohet në 860 shkolla, prej të cilave 802 shkolla publike dhe 58 shkolla jo-publike, dhe përfitues janë rreth 23.000 nxënës.

Ndhmës Specialistë të Policimit në Komunitet janë gati për zhvillimin e këtij Programi gjatë vitit akademik 2023-2024, me temë “Alkooli, Duhani, Droga dhe substanca të tjera të rrezikshme”.

Masa 3.1.6 Fuqizohen programet rinore që fokusohen në të drejtat e njeriut dhe të pakicave, antikorrupsionin, barazinë gjinore, pranimit të diversitetit, tolerancës dhe komunikimit jo të dhunshëm.

Në thirrjen e dytë për projekte rinore, AKR-ja ka mbështetur 24 organizata dhe 5 Bashki dhe projektet e tyre përkatëse ndër të cilat, dy projekte kanë në fokus ndërgjegjësimin kundër dhunës me bazë gjinore.

1. Organizata “Të ndryshëm dhe të barabartë” është duke implementuar projektin: “Përmirësimi i mirëqenies psiko-sociale të viktimave të trafikimit dhe abuzimit”.
2. Organizata “Linja e Këshillimit për Gra dhe Vajza” është duke implementuar projektin: Angazhimi qytetar dhe edukimi i djemve dhe vajzave: Klubi “Bëhu Burrë”.

Masa 3.1.7 Fuqizohen programet dhe aktivitetet rinore, që trajtojnë çështje në lidhje me format e ndryshme të diskriminimit kundrejt identiteteve socio-kulturore, fetare, seksuale dhe të tjera

Mbështetja e aktiviteteve të organizatave rinore që punojnë kundër diskriminimit të çdo forme është një ndër arritjet në kuadër të zbatimit të kësaj mase.

Kështu, në përfundim të përzgjedhjes së projekteve fituese të Thirrjes së 2-të, të AKR-së, janë tre projekte, që përfshijnë komunitetin rom dhe egjiptian si më poshtë vijnë:

- Qendra për Ekselencë Destiny – QED, me projektin “Rinia udhëheq mirëqenien-RUM” - Financuar në vlerën 3.042.200 lekë, i cili ka qenë në zbatim gjatë periudhës raportuese.

Projekti synon të edukojë dhe ndërgjegjësojë, nëpërmjet metodave të edukimit jo-formal dhe orientimit në karrierë, të rinjtë për mbrojtjen e mjedisit dhe efektet që ka ndotja e tij në shëndet, të edukojë dhe ndërgjegjësojë të rinjtë për jetesën e shëndetshme, të ndërgjegjësojë të rinjtë rreth green jobs, punës në bujqësi dhe përfitimet që sjell, në rrethet Tepelenë, Berat dhe Korçë, duke pasur një fokus të veçantë dhe duke përfshirë grupet e marginalizuar, rom dhe egjiptian.

Në fazën e parë të projektit janë trajnuar 64 të rinj, 20 % të të cilëve janë nga komunitetet rom dhe egjiptian.

- Power of Education me projektin “Super Youth”, financuar në vlerën 2.346.500, i cili ka qenë në zbatim gjatë periudhës raportuese.

Qëllimi i përgjithshëm i projektit “Super Youth” është këshillimi në karrierë dhe rritja e kapaciteteve dhe mundësive për punësim tek të rinjtë në bashkitë Shkodër, Durrës dhe Kamëz.

Ky projekt synon të informojë dhe trajtojë të rinjtë mbi vlerësimin e idesë së biznesit, analizë tregu dhe industrie, format ligjore të shoqërive, aksesin në grante dhe në financime, manaxhimi i burimeve financiare dhe njëzore, hartimi i një biznes plani, si dhe i një plani marketing.

Projekti synon në secilën bashki të trajtojë të paktën 40 të rinj, ku do të synohet të ketë një ndarje të barabartë mes femrave dhe meshkujve. Gjithashtu, duke qenë gjithëpërfshirës, një fokus të veçantë kanë grupet e marxhinalizuara, si me aftësi të kufizuara, pjesë të komunitetit LGBT, komunitetit rom etj. (Synohet një përfshirje në paktën masën 20% e këtyre grupeve).

- ANEI- Albanian Network for European Integration, me projektin “Rinia-garanci për të ardhmen evropiane të vendit”, financuar në vlerën 2.590.000 lekë, i cili ka qenë në zbatim gjatë periudhës raportuese.

Synimi kryesor i projektit është rritja e kapaciteteve të të rinjve, në bashkinë Vlorë dhe Fier, mbi përfitimet efektive nga mundësitë/instrumentet e financimit të BE-së, si dhe përgatitjen e tyre për tu përballur me tregun e punës.

Ky projekt synon të adresojë nevojat e të rinjve, me fokus grupet vulnerabël (komuniteti rom dhe egjiptian), lidhur me rritjen e informimit dhe forcimin e kapaciteteve sa i përket mundësive që ofrohen nga donatorë të ndryshëm, rritjes së aftësisë për tu përballuar me sfidat dhe kërkesat e tregut të punës sinë nivel lokal ashtu dhe në atë rajonal. Një element i rëndësishëm është ndërgjegjësimi i tyre mbi përfitimet nga fondet e Bashkimit Evropian, si një nga mbështetësit më të fuqishëm të Shqipërisë, dhe informimi mbi mënyrat e përfitimit të këtyre fondeve. Kjo është e lidhur ngushtësisht me procesin e anëtarësimit të vendit në BE, një rrugëtim që tashmë ka nisur dhe kërkon një përgatitje dhe aftësim nga të gjitha strukturat e përfshira në proces, por sidomos të rinjtë të cilët janë e ardhmja e vendit.

Për të arritur synimet e mësipërme, projekti do të fokusohet në: rritjen e njohurive dhe aftësive teknike e të rinjtë që t’ju lehtësohet hyrja në tregun e punës dhe avancimin e tyre në karrierë, përgatitjen e jetëshkrimit dhe letrës së motivimit, përgatitjen e formularit të aplikimit të punës, aftësitë e komunikimit, negocimit, lidhshmërisë, zhvillimin e aktiviteteve të trajnimit dhe mentorimit për avancimin në karrierë dhe tregun e punës së të rinjve në fusha si krijimi i një sipërmarrje, aksesin në grante dhe financime, menaxhimin e fondeve, etj.

Barazia gjinore dhe fokusimi të grupet vulnerabël është një nga komponentët e projektit i cili synon angazhimin e atij komuniteti në të gjithë aktivitetet e tij.

Përmbledhje për objektivin specifik 3.1

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
7	3	4
100%	43%	57%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
4	1	1	2
100%	25%	25%	50%

Objektivi Specifik 3.2: Të rejave dhe të rinjve ju ofrohen shërbime shëndetësore miqësore dhe ata praktikojnë stile jetese të shëndetshme, veçanërisht në lidhje me shëndetin dhe mirëqenien e tyre fizike, sociale, mendore dhe seksuale

Masa 3.2.1 Bashkërendohet Strategjia Kombëtare e Shëndetit 2021-2030, Agjenda e Fëmijëve 2021 – 2026, planet e veprimit dhe strategjitë e tjera lidhur me to, me masat e propozuara në Strategjinë Kombëtare të Rinisë, në veçanti promovimin e jetesës së shëndetshme

Gjatë periudhës raportuese Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale ka zhvilluar aktivitete sistematike në terren në 90 shkolla, në 9 qarqe të vendit. Gjithashtu, është realizuar edhe mbulimi me aktivitete online, ku janë përfshirë të gjithë shkollat, konkretisht rreth 1210 shkolla dhe mbi 200 000 fëmijë.

Masa 3.2.2 Zhvillohen qasje të pranueshme dhe miqësore për të rinjtë në strukturat shëndetësore, të cilat marrin në konsideratë tranzicionin nga strukturat dhe shërbimet mjekësore për fëmijë te ato për të rriturit (nevoja për të zhvilluar standarde miqësore për të rinjtë)

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale ka zhvilluar aktivitete sistematike mbi sjelljet e shëndetshme, të cilat kanë trajtuar tema të tilla si këshillimi për duhanin, alkoolin, drogat, seksin e sigurtë etj., me përfshirjen e të rinjve dhe profesionistëve të kujdesit parësor. Mbi 100 aktivitete ne vit të raportuara.

Masa 3.2.3 Zhvillohen shërbime të reja dhe forcohen ato ekzistuese nëpër shkolla me cilësi të garantuar për ofrimin e mbështetjes për shëndetin mendor dhe psikologjik, si edhe mbështeten shërbimet online të shëndetit mendor në platformën për rininë (të rinjtë për të rinjtë) 2023-2029

Nën koordinimin e Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale janë zhvilluar takime ndërgjegjësuese mbi nevojat e shëndetit mendor të të rinjve, me përfaqësues të qendrave komunitare.

Janë përgatitur materiale informative dhe është organizuar trajnim për profesionistët shëndetësor të shkollave, ku janë përfshirë mbi 12 module, mes të cilave është edhe shëndeti mendor i të rinjve. 60 mjekë shkollash janë trajnuar gjatë periudhës raportuese.

Masa 3.2.4 Sigurohet pranimi i të rinjve në shërbimet e duhura të parandalimit dhe promovimit sipas Planit Kombëtar të Veprimit mbi Shëndetin dhe të Drejtat Seksuale dhe Riprodhuese 2022 - 2030, për të siguruar që të rinjtë që jetojnë në Shqipëri marrin edukim / informacione të përgjithshme në formë të pranueshme dhe miqësore ndaj tyre 2023-2029

Janë përgatitur materiale informative dhe është organizuar trajnim për profesionistët shëndetësor të shkollave, ku janë përfshirë mbi 12 module, mes të cilave është edhe shëndeti riprodhues i të rinjve. 60 mjekë shkollash janë trajnuar gjatë periudhës raportuese.

Gjithashtu, janë hartuar materiale informuese për HPV dhe janë organizuar aktivitete ndërgjegjësuese me të rinjtë në shkolla, me qëllim informimin për HPV.

Gjatë periudhës raportuese, ekspertët të ASCAP dhe ISHP kanë hartuar dhe është shpërndarë manuali mbështetës për stafin psikosocial në shkolla, mbi diskutimin për çeshtje të shëndetit

mendor me nxënësit, ku është përfshirë dhe një kapitull mbi imazhin trupor dhe udhëzime mbi zhvillimin e ushtrimeve në klasë për rritjen e ndërgjegjësimit të të rinjve mbi imazhin pozitiv trupor.

Masa 3.2.5 Propozohen dhe zhvillohen veprimtari në lidhje me sjelljen e rrezikshme dhe konsumin e drogës duke siguruar që të rinjtë marrin informacione dhe edukim tërësor. Sigurohet që të rinjtë kanë akses në ndërhyrjet e duhura parandaluese dhe shërbimet e trajtimit të varësisë 2023-2029

Janë zhvilluar sesione informuese dhe aktivitete interaktive me nxënësit mbi ndikimin e duhanit, alkoolit dhe substancave të tjera të paligjshme dhe rritja e aftësive të të rinjve për të refuzuar duhanin, alkoolin dhe drogat.

Janë trajnuar mbi 60 mjekë dhe infermierë të shkollave të Tiranës mbi identifikimin e drogave dhe referimin e rasteve për trajtim dhe domosdoshmërine e zhvillimit të ndërhyrjeve parandaluese në shkolla, nëpërmjet qasjes së adresimit të grupeve vulnerable. Trajnimet kanë qenë pjesë e paketës së OBSH me 12 module të shëndetit në shkolla, e implementuar nga ISHP.

Përmbledhje për objektivin specifik 3.2

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
5	0	5
100%	0%	100%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
5	2	0	3
100%	40%	0%	60%

Objektivi Specifik 3.3: Të rejat dhe të rinjtë mbështeten në përfshirjen dhe integrimi në tyre në shoqëri dhe kanë mundësi rekreative dhe kulturore, duke përfshirë artet dhe sportet

Masa 3.3.1 Mbështetet ndërtimi, riparimi dhe rinovimi i hapësirave publike të projektuara për të rinjtë, me qëllim përmirësimin e qasjes së të rinjve në hapësira të sigurta takimi, edhe në kohën e lirë

"Thirrja Publike nr. 1, shpallur më 28 Qershor 2021 nga Agjencia Kombëtare e Rinisë, mbështeti financiarisht Njësitë e Vetëqeverisjes Vendore, në ndërtim apo rikonstruksion të objekteve publike dhe të infrastrukturës rinore, të cilat do të përdoren në vazhdimësi si hapësira për të rinjtë ku do të përfshihet zhvillimi dhe mbështetja lokale e aktiviteteve kulturore, artistike, letrare dhe sportive.

Thirrja Publike nr. 1 ka mbështetur 4 Njësi të Vetëqeverisjes Vendore, konkretisht projektet:

1. “Qendra Rinore Lezhë”- Bashkia Lezhë
2. “Talent St-Art-Up Elbasan 2”- Bashkia Elbasan
3. “Rikonstruksion i Qendrës Rinore – Petrelë” - Bashkia Tiranë
4. “Rikonstruksioni i Bibliotekës Publike Roskovec dhe krijimi i një Klubi Libri për të Rinj” - Bashkia Roskovec

Nga Thirrja Publike nr. 1, shpallur më 28 Qershor 2021 nga Agjencia Kombëtare e Rinisë, nëpërmjet financimit të organizatave rinore dhe organizatave për të rinjtë, në zbatim përgjatë vitit 2022, janë mbështetur:

- 200 të rinj nëpërmjet ciklit të kurseve në fotografi, aktrim dhe gazetari në Fier, Patos, Roskovec.
- 1600 të rinj janë përfshirë në audicione dhe 150 të rinj janë trajnuar në kanto, balet, aktrim dhe instrument, në Tiranë, Durrës, Elbasan, Shkodër, Vlorë dhe Korçë.
- 268 nxënës të shkollave të mesme janë informuar për trashëgiminë kulturore dhe historike të zejeve, 20 të rinj në Elbasan janë mentoruar për ringjalljen e zanateve tradicionale.
- 500 studentë të përfshirë në aktiviteteve sportive dhe 25 vullnetarë të rinj të atashuar në aktivitetet e Federatës Shqiptare të Sportit Universitar në Korçë dhe Elbasan.
- 532 të rinj të informuar mbi sportin nëpërmjet aktiviteteve “Ted Talk” dhe “Diskutojmë me Profesionistin”
- 30 të rinj të fuqizuar për një jetesë të pavarur dhe miqësore në natyrë dhe formësimi I “Klubit për Ecje Malore”

Nëpërmjet Thirrjes Publike nr. 2, shpallur më 22 Gusht 2022, nga Agjencia Kombëtare e Rinisë, janë mbështetur financiarisht Njësitë e Vetëqeverisjes Vendore, në ndërtim apo rikonstruksion të objekteve publike dhe të infrastrukturës rinore, të cilat do të përdoren në vazhdimësi si hapësira të sigurta për të rinjtë ku do të përfshihet zhvillimi dhe mbështetja lokale e aktiviteteve kulturore, artistike, letrare dhe sportive.

Thirrja Publike nr. 2 ka mbështetur 5 Njësi të Vetëqeverisjes Vendore, konkretisht projektet:

1. “Try Gjirokastra”- Bashkia Gjirokastrë
2. “Bashkë për një Rini Aktive”- Bashkia Kamëz
3. “Të Rinjtë për të Rinjtë” - Bashkia Lushnje
4. “Biblioteka dhe të Rinjtë” - Bashkia Dibër
5. “Rindërtimi i Qendrës Rinore Multifunkionale Durrës” – Bashkia Durrës

Nga Thirrja Publike nr. 2, shpallur nga Agjencia Kombëtare e Rinisë më datë 22.8.2022 dhe ka qëndruar e hapur për një afat kohor prej 30 ditësh, nëpërmjet financimit të organizatave rinore dhe organizatave për të rinjtë, janë mbështetur:

- Tre projekte me fokus promovimin e kulturës dhe artit, përfshirjen e të rinjve dhe mentorimin/trajnimin e tyre në disiplina si pikturë, valles, balet, kanto, instrumente muzikore dhe

aktrim në Bashkitë Mat, Tepelenë, Sarandë, Lezhë, Fier, Elbasan, Kukës, Shkodër, Gjirokastrë, Durrës, Vlorë, Berat, Korçë.

- Një projekt me qëllim fuqizimin e grave dhe vajzave nëpërmjet aktiviteteve sportive duke përfshirë yoga dhe fitues të grave dhe vajzave të reja në Bashkinë Tiranë."

Masa 3.3.2 Mbështetja e programeve të gjithëpërfshirjes dhe politikave të përfshirjes, sigurisë dhe mbrojtjes me fokus të veçantë tek të rejat dhe të rinjtë

Si pjesë e programit Jashtë Orarit Mësimor (JOM), përmendur më lart, janë trajnuar mbi 60 mësues për sportin e vetëmbrojtjes. Realizimi i trajnimeve është pjesë e projektit të zbatuar për "Ngritje kapacitetesh dhe mbështetje e avacuar për mësuesit e shkollave publike në Shqipëri mbi Fuqizim Vetëmbrojtje (ESD)". Ky trajnim ka si qëllim rritjen e sigurisë personale për fëmijët dhe të rinjtë në shkolla.

MSHMS po zbaton Planin Kombëtar për Personat me Aftësi të Kufizuar 2021-2025 miratuar me VKM Nr. 276, datë 12.05.2021, ku trajtohet përfshirja sociale dhe aksesueshmëria për të gjithë grupet e aftësisë së kufizuar, si dhe Planin Kombëtar të Veprimit për Barazinë, Përfshirjen dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025, duke patur në fokus sensibilizimin. Në datë 8 prill 2023, në ditën ndërkombëtare të Romëve, u organizua aktiviteti me temë përfshirjen sociale dhe punësimin e grave dhe vajzave rome.

Në qendrën Rinore, 16-18 vjeç, ofrohet shërbim për të rinjtë, të cilët përgatiten për jetesë të pavaruar. Aktualisht marrin shërbim 13 të rinj, ku gjatë 6-mujorit të parë të vitit 2023 një i ri është kthyer në familje biologjike dhe gjatë vitit 2022 - Janë integruar në jetesë të pavaruar 7 të rinj dhe 8 të rinj janë në proces largimi.

Zbatimi i kësaj mase shtrihet për një afat të gjatë dhe puna do të vazhdojë për zbatimin e saj në këto drejtime:

1. Vijimi i mbështetjes për të rinjtë mbi moshën 18 vjeç, që kanë qenë përfitues të shërbimit në Qendrën Rinore, me qëllim që të kenë përparësi në banesat sociale.
2. Të rinjtë përfitues të institucioneve të kenë përfaqësuesit e tyre në Këshillat Rinor Vendor.
3. Të planifikohen trajnime përgatitore për të rinjtë që dalin nga institucionet, përfshirë këtu dhe trajnimet mbi grantet apo biznesin me qëllim rritjen e kapaciteteve të tyre.
4. Nisur nga eksperiencia e mëparshme me organizatat e shoqërisë civile lind nevoja e krijimit të programeve të mirëfillta mbështetëse në aspektin akademik për përfituesit e qendrave rezidenciale për shkak të boshllëqeve në nxënie gjatë viteve.

Masa 3.3.3 Mbështetet dhe promovohet programi i qeverisë në lidhje me mbështetjen financiare të strehimit për familjet e reja dhe në bashkëpunim me aktorë qeveritarë qendrorë e vendorë, si edhe organizatat donatore, nxitet zhvillimi i programeve të tjera, në mbështetje të familjeve dhe çifteve të reja

Në Qershor 2023 u miratuan nga Kuvendi i Shqipërisë ndryshimet në ligjin nr. 22/2018 "Për strehimin social", ku për herë të parë u parashikua përfshirja në skemën e programit të subvencionit të interesave të kredive punonjësit e administratës publike.

Gjithashtu, gjatë periudhës raportuese ka filluar puna për hartimin e akteve nënligjore, ku do të parashikohen procedurën, kriteret, apo dokumentacionet që duhet të plotësohen, për të aplikuar për programin e kredisë së lehtësuar për blerjen e banesës, për punonjësit e administratës publike.

Në fokusin të programit të strehimit, ndër të tjera janë edhe familjet e reja, dhe ndryshimet ligjore të sipërcituara parashikohet të priorizojnë përfitimin e tyre nga ky program.

Përmbledhje për objektivin specifik 3.3

Tabela: Niveli i raportimit të masave (në nr. dhe %)

Numri i masave	Të paraportuara	Të raportuara
3	2	1
100%	67%	33%

Tabela: Statusi i realizimit të masave të rezultatit (në nr. dhe %)

Nr i masave	Plotësisht realizuar	Pjesërisht realizuar	Parealizuar
1	1	0	0
100%	100%	0%	0%

3. Vlerësimi i arritjeve kryesore duke përdorur treguesit

Strategjia Kombëtare e Rinisë 2022-2029 ka parashikuar 19 treguesit e rezultateve, të cilët janë të ndarë për secilin qëllim politik. Më poshtë pasqyrohet performanca e zbatimit të SKR-së sipas treguesve, për çdo qëllim politik, të cilët janë të zbatueshëm për periudhën raportuese, duke sqaruar se, një pjesë e treguesve janë të matshëm në fund të vitit 2023 e në vijim.

QËLLIMI I POLITIKËS 1:

Të rejtat dhe të rinjtë marrin pjesë aktivisht në shoqëri dhe ndihen të fuqizuar për t'u shprehur me zërin e tyre. Politikat ndërsektoriale rinore janë të koordinuara, të bazuara në analiza, me mekanizma të mirë financiar, ka të parashikuar 4 tregues të performancës, të cilët janë të matshëm për periudhën raportuese.

Treguesi 3: % e buxhetit të shtetit dedikuar për programet mbi rininë referuar buxhetit të Agjencisë Kombëtare të Rinisë në raport me buxhetin total të shtetit sipas Ligjit Nr. 84/2022, për buxhetin e vitit 2023 wshtw nw maswn 0.05%.

MFE/MSHRF

Treguesi 1.1.c: Ligji "Për Rininë" i rishikuar dhe miratuar

Puna për rishikimin e ligjit nr. 75/2019 ka nisur në gjashtë mujorin e parë të vitit 2023 me ndërmarrjen e procesit të vlerësimit të brendshëm nga MSHRF-ja dhe AKR-ja lidhur me zbatimin

dhe ndikimin e tij, duke synuar analizën e situatës, identifikuar problematikën dhe nevojat për ndryshim në përputhje me zhvillimet e reja në fushën e rinisë.

Procesi i rishikimit të ligjit për rininë do të ndjekë të njëjtën qasje të bashkëkrijimit të zbatuar në rastin e përgatitjes së Strategjisë Kombëtare të Rinisë dhe do synojë angazhimin dhe marrjen e kontributeve të aktorëve të jashtëm. Paketa e amendimeve të Ligjit nr. 75/2019 parashikohet të përgatitet, konsultohet publikisht dhe paraqitet në Këshillin e Ministrave, brenda vitit 2024.

Në kushtet kur, SKR 2022-2029 është miratuar në 26 tetor të vitit 2022, puna për rishikimin e ligjit ka mundur të fillojë menjëherë në fillim të vitit 2023, periudhë gjatë të cilit janë marrë masat e sipërcituara, në kuadër të kryerjes së analizës e situatës së zbatimit të ligjit dhe identifikimit të problematikave, konsideruar edhe procesin e hapur të konsultimeve me të gjithë palët e interesit, që ne vetvete si proces merr kohë.

Treguesi 1.1.d: Ligji "Për Vullnetarizmin" i rishikuar dhe miratuar

Gjatë vitit 2022 ka nisur proces konsultimi në nivel politik dhe teknik mes Ministrit të Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive dhe rrjetit të organizatave të shoqërisë civile të angazhuara në vlerësimin e zbatimit të ligjit nr. 45/2016 "Për vullnetarizmin", gjatë vitit 2020 e në vijim, me qëllim identifikimin dhe adresimin e të gjitha problematikave gjatë procesit të rishikimit ligjor.

Në përfundim të procesit të konsultimeve u vendos nisja e procesit të rishikimit tërësor të Ligjit nr. 45/2016 "Për vullnetarizmin" dhe nga një grup i përbashkët pune, me përfaqësues të institucioneve shtetërore dhe rrjetit të organizatave të shoqërisë civile të angazhuara në këtë proces, ka nisur puna, duke synuar angazhimin e të gjitha resurseve të disponueshme dhe të dhënave të mbledhura gjatë dy viteve të fundit për përgatitjen e një ligji efektiv, të qëndrueshëm dhe të gjithë pranuar, që do përmirësonte strukturën e vullnetarizmit dhe krijonte një mjedis më mundësues për sektorin në Shqipëri. Grupi i përbashkët i punës ka vijuar punën gjatë vitit 2023 për përgatitjen e propozimeve ligjore me synimin që paketa e plotë të jetë e përgatitur, e konsultuar publikisht dhe paraqitur në Këshillin e Ministrave, brenda tremujorit të dytë të vitit 2024.

Treguesi 1.2.b: Platforma rinore "Të rinjtë për të rinjtë" e ngritur, funksionale dhe e përditësuar

Strategjia Kombëtare e Rinisë ka parashikuar se, në fund të vitit 2022 duhet të ketë filluar përgatitja e procesit dhe infrastrukturës për ngritjen e platformës "Të rinjtë për të rinjtë".

Referuar raportimit nga institucioni përgjegjës, nuk rezulton të jenë ndërmarrë hapat e nevojshëm për përmbushjen e këtij indikator.

Treguesi 1.1.b: Numri i Këshillave Vendore të ngritur dhe funksionale (në nivel bashkie)

Vlera bazë për përlllogaritjen e këtij treguesi do t'i referohet vitit 2022 ku KVR-të janë ngritur në 21 bashki. Ndërkohë në Strategjinë Kombëtare të Rinisë 2022-2029 është parashikuar që në fund të vitit 2023 të jenë ngritur këshillat vendorë në 40 bashki të vendit.

Në qershor 2023 evidentohen 59 KVR të ngritura, duke përmbushur plotësisht angazhimin e parashikuar, brenda 6 mujorit të parë të vitit 2023. KVR-të e ngritura përbëjnë 96.7% të totalit të Këshillave Vendorë të ngritur, duke bërë që të tejkalohet edhe përpara afatit synimi i përcaktuar.

QËLLIMI I POLITIKËS 2:

Novacioni, edukimi, autonomia, drejtësia si barazi (equity). Mbështetet dhe nxitet novacioni rinor dhe rritja e aftësive dhe profesionalizmit të të rejave dhe të rinjve përmes edukimit cilësor në TIK dhe fusha të tjera të zhvillimit digjital duke rritur dhe përmirësuar kështu mundësitë për të hyrë në tregun e punës.

Treguesi 2.1.a: Shkalla e pjesëmarrjes së të rinjve në tregun e punës sipas gjinisë

2022						
Grupmosha	Shkalla e pjesëmarrjes në forcat e punës			Shkalla e papunësisë		
	Gjithsej	Burra	Gra	Gjithsej	Burra	Gra
15-29	55.5	60.5	50.6	20.7	20.7	20.7

Grupmosha	Shkalla e papunësisë		
	Gjithsej	Burra	Gra
15-24	24.9	24.1	25.9
25-29	17.5	17.9	17.0

Treguesi 2.3.a: Shkalla e papunësisë së të rinjve (%) të ndarë sipas gjinisë

Në Strategjinë Kombëtare të Rinisë është parashikuar vlera bazë për përllogaritjen e këtij treguesi dhe konkretisht është: 20.9% e të rinjve nga të cilët 20.5% meshkuj dhe 21.4 5 femra

Në vitin 2022 vlera e treguesit, shkalla e papunësisë, parashikohet të jetë 20.5% e të rinjve të papunë.

INSTAT ka përllogaritur këtë tregues për vitin 2022 sipas pasqyrimin të mëposhtëm:

Grupmosha	Shkalla e pjesëmarrjes në forcat e punës		
	Gjithsej	Të rinj	Të reja
15-24	38.6	43.6	33.8
25-29	84.1	88.8	79.4

Treguesi 2.2.a: Numri i të rinjve që kanë marrë pjesë në programe shkëmbimi/mobiliteti arsimor

Ky tregues do të masë çdo vit numrin e të rinjve (shkolla e mesme dhe arsimit i lartë), që marrin pjesë në programi shkëmbimi/ mobiliteti arsimor. Treguesi do të llogarritet sipas viteve akademike dhe vlera bazë referencë do të merret ajo e vitit akademik 2021-2022. Në vitin 2021 kanë marrë pjesë në programe mobiliteti gjithsej 4347 të rinj.

Gjatë vitit 2022 numri i të rinjve, të cilët kanë marrë pjesë në programe shkëmbimi/mobiliteti arsimor paraqitet si më poshtë:

Numri i mobiliteteve (2023):

INTERVET WB	131	43 staf mësim dhënës (22 drejtues dhe 21 mësues); 88 nxënës
ZRBR (RYCO)	2	Mësues
V2V-AL	2	(1 Drejtues ; 1 mësues)
VET for Western Balkans	2	Drejtues (Jo nxënës)

Treguesi 2.3.b: % e të rinjve që janë përfshirë në programet e nxitjes së punësimit

Për vitin 2022, 1794 të rinj të moshës 15-29 vjeç kanë qenë pjesë e programeve të nxitjes së punësimit të zbatuara nga AKPA, duke përbërë 41% të totalit të përfituesve nga këto programe, në krahasim me 45% që është treguesi për vitin bazë 2021. Referuar këtij raportimi nuk rezulton të jetë përmbytur treguesi sipas parashikimeve.

Në tabelën më poshtë pasqyrohen në mënyrë të detajuar shifrat, sipas programeve të punësimit gjatë vitit 2022:

Lloji i programit	Numer përfituesish		
	Total Përfitues	15-29 vjeç	%
V.K.M 17 (Programi 1 Punësimi)	523	175	33%

V.K.M 17 (Programi 2 Formimi nëpërmjet punës)	338	156	46%
V.K.M 17 (Programi 3 Praktikat e punës)	929	896	96%
V.K.M 608 (Programi 4 mujor)	20	12	60%
V.K.M 608 (Programi 8 mujor)	515	158	31%
V.K.M 608 (Programi 12 mujor/ Informaliteti)	466	115	25%
V.K.M 535 (Punët në komunitet)	1267	144	11%
V.K.M 348 (Programi i vetëpunësimit)	286	138	48%
Total	4344	1794	41%

Ndërkohë, në vijim pasqyrohen në mënyrë të detajuar shifrat, sipas programeve të punësimit gjatë 6 mujorit të parë të vitit 2023:

Lloji i programit	Numer përfituesish		
	Total Përfitues	15-29 vjeç	%
V.K.M 17 (Programi 1 Punësimi)	382	109	29%
V.K.M 17 (Programi 2 Formimi nëpërmjet punës)	151	62	41%
V.K.M 17 (Programi 3 Praktikat e punës)	457	438	96%
V.K.M 608 (Programi 4 mujor)	0	0	
V.K.M 608 (Programi 8 mujor)	51	16	31%
V.K.M 608 (Programi 12 mujor/ Informaliteti)	133	31	23%
V.K.M 535 (Punët në komunitet)	995	72	7%
V.K.M 348 (Programi i vetëpunësimit)	235	98	42%
Total	2,404	826	34%

Përmbushja e treguesit për vitin 2023 do të përllogaritet në fund të vitit.

Treguesi 2.3.c: % e të rinjve që kanë filluar biznesin me mbështetjen financiare të shtetit

MSHRF, MSHMS organizata

Qëllimi i politikës 3 – Mirëqenia dhe Përfshirja

Mirëqenia aktive, e shëndetshme, fizike, sociale dhe mendore e të rejave / rinjve. Siguria, mbrojtja dhe përfshirja e të rejave/ të rinjve, në të gjithë diversitetin e tyre, veçanërisht për ata të rinj që janë në situatë rreziku apo mënjanimi social (vulnerabiliteti)

Përmbushja e treguesit për vitin 2023 do të përllogaritet në fund të vitit

Treguesi 3.2.c: % e nëpunësve publikë të trajnuar mbi ofrimin e shërbimeve miqësore për rininë

MSHMS, ASPA

4. Vlerësimi i sfidave, boshllëqeve, risqeve dhe hapat për të adresuar

Mbështetur në rezultatet e monitorimit të kryer për periudhën nëntor 2022 – qershor 2023, referuar treguesve të performances, rezulton se, objektivet specifike, që kanë treguar performancë të dobët dhe jo rezultative, janë si më poshtë:

Për sa më sipër, sfidë ngelet marrja e masave të nevojshme për fillimin e menjëhershëm të punës për kryerjen e aktiviteteve në funksion të zbatimit të masave, të cilat nuk rezultojnë me relaziueshmëri të lartë, duke ndikuar kështu edhe në performancë objektivit specifik dhe qëllimit të politikës ku bëjnë pjesë.

Strategjia Kombëtare e Rinisë 2022-2029 është një dokument strategjik shumëdimensional, i cili synon të adresojë të gjithë çështjet e rinisë, duke parashikuar marrjen e masave për arritjen e objektivëve specifike dhe qëllimeve politike, në drejtim të fuqizimit, gjithëpërfshirjes, arsimit, edukimit, shëndetit fizik e mendor, punësimit, lëvizshmërisë, mobilitetit të rinjve etj.

Në këtë kuadër, institucionet përgjegjëse dhe institucionet kontribuese, të cilat kanë detyrimin e marrjes së masave dhe realizimit të aktiviteteve konkrete, janë të shumta. Drejtimi, organizimi, menaxhimi i mirë i veprimtarisë së secilit institucion, në përmbushjen e detyrave të veta, dhe veçanërisht koordinimi i punës së të gjithë institucioneve të përfshira, me qëllim edhe shkëmbimin e informacionit dhe zgjidhjen e problemeve, janë pjesë e riskut të zbatimit të SKR-së dhe të monitorimit të zbatimit të saj.

E lidhur me sa më sipër shihet edhe fakti që, MSHRF-ja është institucioni që drejton procesin e zbatimit dhe monitorimit të SKR-së, dhe ekzistenca e stafit të reduktuar në numër të këtij institucioni është një risk që duhet të adresohet gjithashtu.

Për sa i përket, mungesës së numrit të mjaftueshëm të punonjësve të MSHRF-së, vlerësohet se, fuqizimi i Agjencisë Kombëtare të Rinisë, duke shtuar numrin e burimeve njerëzore, si institucioni në varësi të MSHRF-së, përgjegjës për zbatimin e politikave të rinisë, dhe konkretisht përgjegjës apo kontribues, në zbatimin e masave të parashikuara në SKR, është një nga hapat që duhet të ndërmerren. Në këtë kuadër, po përgatitet paketa ligjore, për propozimin e ndryshimeve strukturore të këtij institucioni, ku parashikohet edhe shtesa e punonjësve në organikën e AKR-së.

Rritja e kapaciteteve zbatuese dhe financuese, në sajë të numrit të shumtë të masave dhe aktiviteteve të parashikuara në kuadër të SKR-së, si dhe faktit që zbatimi i tyre shpesh kërkon ekspertizë të veçantë, është një nga risqet e zbatimit të saj.

Bashkëpunimi me partnerët/aktorët e jashtëm, si donatorë, të cilët vënë në dispozicion të zbatimit të SKR-së dhe përmbushjes të aktiviteteve, burimet e tyre njerëzore dhe financiare, konsiderohet një vlerë dhe një nga pikat e forta të arritjeve të realizuara në kuadër të Strategjisë, dhe intensifikimi i këtij bashkëpunimi është një nga masat që duhet të ndërmerren për adresimin e mungesës së kapaciteteve zbatuese dhe financuese të SKR-së.

Me qëllim, që në të ardhmen, të përmirësohet dhe të rritet performanca e zbatueshmërisë të SKR-së, duhet të merren masat për kapërcimin e risqeve të cituara më lart, bazuar edhe në rekomandimet vijuese.

5. Konkluzione dhe rekomandime

Raporti i monitorimit 6-mujor, nëntor 2022 – qershor 2023, në zbatim të Planit të Veprimit, të Strategjisë Kombëtare të Rinisë 2022-2029, është dokumenti i parë monitorues që hartohet në përputhje me këtë plan veprimi. Ky Raport është në përputhje me strukturën e dokumenteve strategjike sektoriale dhe ndërsektoriale për agjendën e mirëqeverisjes në kuadër të programimit IPSIS. Raporti jep një informacion mbi zbatueshmërinë e qëllimeve të politikës, të objektivave specifike të strategjisë, të realizueshmërisë së treguesve, sipas vlerave të synuara dhe ato të arritura, të zbatueshmërisë së masave (output/produkte), të parashikuara për arritjen e këtyre objektivave e të aktiviteteve konkrete të parashikuara.

Raporti jep një informacion specifik mbi realizueshmërinë e masave prioritare të planit të veprimit, problematika të hasura gjatë zbatimit, sfidat e institucioneve, si dhe një identifikim të masave të nevojshme korrigjuese për periudhat në vijim.

Raporti i monitorimit nëntor 2022 – qershor 2023, përmban të dhëna statistikore dhe analitike bazuar mbi evidenca të matshme dhe të verifikueshme, mbi raportimin e drejtpërdrejtë të institucioneve zbatuese, mbi raporte dhe informacione të publikuara, konsultim me të gjithë faktorët (zbatues dhe vlerësues të procesit) e të dhëna mbi raport progresin e treguesve mbi baza krahasimore për çdo objektiv të strategjisë. Nga monitorimi i kryer rezulton se:

Qëllimi i politikës (1) bazuar në treguesit rezulton se një shkallë realizueshmërie 61.5% (8 nga 13 masa gjithsej).

Qëllimi i politikës (2) bazuar në treguesit rezulton se një shkallë realizueshmërie 100% (8 nga 8 masa gjithsej).

Qëllimi i politikës (3) bazuar në treguesit rezulton se një shkallë realizueshmërie 50% (5 nga 10 masa gjithsej).

Institucionet përgjegjëse dhe kontribuuese, gjatë 8 muajve të parë, pas hyrjes në fuqi të Strategjisë Kombëtare të Rinisë 2022-2029, kanë dëshmuar vullnet për marrjen e hapave të menjëhershëm për zbatimin e masave të parashikuara, për çdo objektiv specifik dhe çdo qëllim politik, të këtij dokumenti të rëndësishëm strategjik, në fushën e rinisë.

Mbështetja nga partnerët ndërkombëtarë dhe vendas, gjatë periudhës raportuese, në aspektin e burimeve njerëzore apo financiare, ka qenë një faktor kyç në realizueshmërinë e masave dhe kryerjen e aktiviteteve për zbatimin e tyre.

Ndërkohë, mungesa e burimeve njerëzore; mungesa e buxheteve specifike për kryerjen e veprimtarisë së parashikuar; mangësitë në raportimin e veprimtarive të kryera nga institucionet përgjegjëse dhe kontribuuese, duke ndikuar në kryerjen e një analizë reale dhe të saktë të

zbatueshmërisë së planit të veprimit, janë faktorë që kanë çuar në mosrealizim të objektivave të parashikuar për periudhën e raportimit.

Në përfundim të këtij raporti, rekomandimet për vijueshmërinë e zbatimit të planit të veprimit lidhen me rezultatin e zbatueshmërisë së SKR-së në tërësi, si dhe me mangësitë e konstatuara në raportim. Në mënyrë të përmbledhur rekomandimet në përfundim të raportit të parë të monitorimit janë:

- Të ndërmerren hapat e nevojshëm për zbatimin e masave dhe objektivëve specifikë, të cilët rezultojnë në nivelin e zbatimit dobët (nga 0 deri në 30 për qind e masave të realizuara).
- Të intensifikohet bashkëpunimi mes institucioneve përgjegjëse dhe atyre kontribuese, të cilat kanë detyrimin e ndërmarrjes së hapave të caktuar për përmbushjen e masave të parashikuara dhe kryerjen e aktiviteteve përkatëse të lidhura me to, me qëllim rritjen e nivelit të realizimit të masave dhe të saktësisë së raportimit.
- Informacioni i raportuar duhet të përpunohet dhe dërgohet në përputhje me kategorinë e informacionit, të jetë faktik, të ketë evidenca të qarta dhe të dhëna analitike në përputhshmëri me raportet që prodhojnë institucionet përgjegjëse;
- Të sigurohet mbështetje financiare për masat që nuk ka buxhet për periudhën vijuese, nëpërmjet parashikimit në PBA ose nëpërmjet rritjes së bashkëpunimit me donatorët;
- Të rritet niveli i bashkëpunimit me AMVV dhe bashkitë e vendit, si institucione të rëndësishme në zbatimin e disa prej masave të parashikuara në SKR në nivel vendor,
- Të merren masat e nevojshme, që përveç zbatimit të masave të parashikuara, të rritet, në të ardhmen, zbatueshmëria e treguesve për çdo objektiv specifik;
- Të konsolidohet metodologjia e raportimit dhe mekanizmat e parashikuar për kryerjen e monitorimit dhe vlerësimit të zbatueshmërisë së SKR-së;
- Të sigurohen trajnime për personat përgjegjës, që merren me monitorimin e strategjive, për të patur një raportim eficient, në kohë dhe në përmbajtje;
- Të evidentohen nga institucionet përgjegjëse problematikat e hasura në mos përmbushjen e masave dhe aktiviteteve, duke plotësuar në instrumentin e raportimit edhe vlerësimin e riskut.

6. Hapat e radhës

- Përmirësimi i Koordinimit me Palët e Interesit:

Veprimtaria duhet të intensifikojë koordinimin me të gjithë palët e përfshirë, duke përfshirë institucionet, ministrinë e linjës, organizatat rinore, të rinjtë, punonjësit rinorë, Këshillat vendore rinore dhe të tjerë. Një përpjekje e përbashkët për të siguruar një bashkërendim të ngushtë do të forcojë efektivitetin dhe implementimin e masave.

- Rishikimi i Ligjit të Rinisë dhe Ligjit të Vullnetarizmit:

Masat duhet të zbatohen në përputhje me parashikimet dhe qëllimet e Strategjisë Kombëtare të Rinisë për periudhën 2022-2029. Rishikimi i Ligjit të Rinisë dhe Ligjit të Vullnetarizmit mund të konsolidojë bazën ligjore për zbatimin e masave dhe përmirësimin e mjedisit ligjor për rininë.

- Përmirësimi i Sistemit të Monitorimit dhe Ndjekjes së Masave të Prealizuara:

Një sistem i përmirësuar i monitorimit duhet të implementohet për të vlerësuar progresin dhe për të ndjekur masat që nuk janë ende realizuar. Përveç kësaj, duhet të ndërmerren masa adekuate për të adresuar çështjet e identifikuara dhe për të përmirësuar ndjekjen e tyre.

- Integrimi i Çështjeve të Rinisë në Procesin e Raportimit për Bashkimin Evropian:

Raportimi periodik në BE përfshin masat e parashikuara në Strategjinë Kombëtare të Rinisë në kontekstin e Planit Kombëtar të Integritimit Evropian. Ky proces do të thellojë bashkëpunimin dhe koordinimin me partnerët evropianë dhe do të thellojë përfshirjen në proceset evropiane.

- Vazhdimi i Impaktit tek të Rinjtë dhe Rishikimi i Masave:

Vazhdimi i vlerësimit të impaktit të masave të zbatuara në të rinjtë duhet të jetë një pjesë e rëndësishme e përpjekjeve. Për të siguruar një zhvillim të qëndrueshëm, është e rëndësishme rishikimi i masave sipas nevojave dhe aspiratave të të rinjve.

